

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Égy évre 24 korona
Égy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:

Égy évre 28 korona.
Égy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-szorosos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Külföldi petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 307

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Résvé-
Társaság.

József főherceg-ut 23. sz.
TELEFON-SZÁM: 131.

Arad, 1912.

FŐSZERKESZTŐ
STAUBER JÓZSEF

Csütörtök, november 21.

Mai számunk főbb közleményei:

- A nyugtalankodó Szerbia.
- Hadseregünk háborús előkészületei.
- Különös bankalapítás.
- Züllött báró az aradi rendőrségen.
- Megrágalmazott királyi gyónítató.
- A hercegnek kedvence.
- A magyar delegáció elégtételt követel.
- Az aradi nők otthona.
- Fegyverszünet a Balkánon.
- Tarkaságok.

Egymást marjuk.

Írta: Lengyel Zoltán.

Arad, november 20.

A növekedésnek épügy megvannak a törvényei, mint a feloszlásnak. A természet hozzáférhetetlen műhelyében készül mind a kettő. Az egyik a másiktól táplálkozik. Felváltja egymást. A tavaszi napsugártól életre kel a földön minden. Az őszi hervadás kioltja a mulandót, elraktározza a tél tagya ellen a jövő csiráját. Ép így van ez a nemzeteknél is. Amikor az egyik lehanyatlak, a másik önbizalomtól duzzadó új életet kezd, hogy az üres helyet betöltse.

A mi világrészünk köröskörül a változás jeleit mutatja. A határokon belül épügy, mint azokon kívül. Belül erős politikai és társadalmi harcok dühnek, kívülről a puskapor szag érzik. Mi is tudjuk ezt, a világ is látja. Azt beszélnek, sőt azt kiabálják a kis népek is, amelyek előbb a nagy birodalom árnyékában szepegeve húzódtak meg: a Balkán után mi jövünk sorra.

Hogy és mint fog kialakulni a jövő: ezt meg nem mondhatjuk. Dehogy gondolkoznunk kellene rajta: az bizonyos. Hogy fel is kellene készülnünk minden eshető ségre: ez is az életokosság követelménye volna. A német és szláv fajok világtusájának határmegyéjén élünk. Addig is, míg ez a harc csak belső természetű volt, érdekelt minket is minden hatalmi eltolódás. Amióta azonban ez a változás tényekben be is következett, a folytatása elől kitérnünk nem lehet.

Mi magyarok, ha egyetértünk, ha jó előre szervezkedünk, ha minden kedvező esély a javunkra fordul, akkor se nyerhetünk e harcban területet, áldoznunk kell vérben és pénzben, hogy helyünket megállhassuk, ha pedig veszítünk: tönkre mehet az utolsó száz évről annyi reményt keltő minden eredménye.

Nekünk tehát nagyon kell vigyáznunk. Fegyelmezettnek, előrelátónak, nyugodtnak és mégis elszántnak kell lenni. Nem egy évre, de száz évre kell előre készülnünk.

Az az, hogy kellene, ha volna, aki csinálja. Ha volna, aki a nemzetfejlődés természetes törvényeit ismerné és köztudatra emelné. Ha volna, aki a pusztulás kétségtelen jelenségeire figyelmeztetne s aki ezt meg is fogadja. Ha termelt volna a nemzet úgy, mint a negyvenes évek nagy korszakában nagy férfiakat, kik prófétai lélekkel látták a jövőt és csinálták annak előmunkálatait.

Ez a korszak azonban csak két irányban működött: az egyik az állam irányában támasztott mérhetetlen és ki-

elgíthetetlen igények a területe, a másik a mindenbe belekontárkodni kész szószátyárkodás. A pozitív elem dolgozott, de jobban fejlődtek nálánál a követelések. A negatív elem akadályozott és utóbb rombolt, de a rombolásnál erősebben tanult meg *igérni, hitegetni* és alakoskodni.

Előbb megmetyeltyezte ez az irány a politikusokat, aztán a népet, végül a sajtót, s az egész közvéleményt. Az igaz szó, a józan törekvés kiveszett. A teremtés lehetőségéig elsorvadt. Fejvesztettség, egymásra licitálás, általános ócsárlás, ebből fakadó közunalom és közutálat lett urrá a lelkeken. Ez a pusztulás a megsemmisülés útja. Annak a törvényei dolgoznak. Annak dinamitos ereje működik. Ebből táplálkozik az egész belső harc. És megy, halad, terjed tovább, biztosan, de öntudatlanul a természet nagy műhelyében.

Marjuk, marjuk egymást, mint a dögtesten ragadozó férgek, amelyek között az öregebbeket s a kövérebbeket irigylik, s egyesült erővel kiüldözik a frissebbek, a mozgékonyabbak és a fiatalabbak, nem gondolva arra, hogy közösen is csak pusztítanak, s a soványabbak még éhesebbek és még jobban fognak falni, ha a kövérebbeket sikerült elmarniok.

Vajon kezdjük-e ezt már látni? S ha még most sem látjuk, van-e még a nemzetben elég érintetlen erő elraktározva, hogy a jobb idők tavaszi napsugárában egy új ébredés korszakát megtudja teremteni?

Gyorsan, nagyon gyorsan meg kell adnunk a választ.

Beszélgetés.

Írta: Szederkényi Anna.

— Hogy mondd, Iránkém, meg vagy lapve? Nem ilyennek gondoltál. Tudom, én azt, lelkem. Megöregedtem, megcsunytam. Nem vagyok az, aki voltam. Egy izem, egy porcikám sem a régi. Az a kedves, csitri, rajongó kislány elveszett. Eltűnt. Volt, nincs...

— No fáradj, kedvesem. Hogy te nem így gondoltad? Hiábavaló igyekezet. Én tudom, ki voltam és tudom ki vagyok. Összel ki szoktam járni a nagy erdőre. Körülöttem haldoklás, szomorúság. Fejemre hullanak az elszáradt levelek. Lábam alatt letördelődött, elszáradt, ifjú hajtások. Jobb sorsra lettek volna érdemesek. Virágot viritottak volna, erős, sudár ágga nőttek volna ki magukat. Jött a vihar és egyszerűen letörte őket. Mit neki! Jaj, de tudom én sajnálni ezeket az elszáradt hajtásokat...

— Szóval, te azt hiszed, hogy én nem vagyok boldog. Hát ahogy vesszük. A boldogság nagyon is relatív fogalom. Meg aztán ki boldog ma? Senki. Az asszonyok világa furcsa nagyon. Szomorú ország ez valójában. A lakók csöndes rezignációval beszélnek. Mint azok szoktak, akik látják helyzetük ferdeségét, de nem tudnak magukon segíteni. Ismered Sienkiewics indiánjának történetét? Olvastál erről az emberről, aki mikor elragadta a zuhatag, küzdött inaszakadtáig. De amikor látta, hogy hiába minden, veszni kell,

akkor keresztbe fonta mellén a két karját és dalolni kezdett. Az ár sodorta vézes gyorsasággal és ő dalolt, dalolt.

— De Iránkém, miért ez a nagy aggodalmaskodás. Semmi különös nem történt velem. Csak egy ismeretséget kötöttem, amióta elváltunk, azóta találkozom az élettel. Mert tudod ez így van: vannak olyanok, akik lelének nyolevan esztendő, de azért, nem ismerték meg az Éteket, mert hosszú nyolevan esztendő alatt nem mutatkoztak az be nekik. Vannak olyanok, akiknél születésükkor mindjárt kopogtat. Ezeket el sem hagyja, hanem karongva megy velük. Nyomukban van, kergeti őket. Mások meg eléjük áll és elzárja az utat előttük. És a kiválasztott út, vág maga körül, viaskodik. Ha van neki nagy ereje, akkor legyőzi az Éteket és lesz belőle csudált, finnepelt nagy ember; vagy őt vágja a földhöz a végén a nagy Viaskodó és lesz belőle kigunyolt, kinevetett, összerugdalt mártír! De olyan mártír, akinek nincs bírsony fotelje az ur trónja körül. Aztán vannak olyanok, akik szép, nyugodtan, nevatve haladtak előre vagy tizezre, husz esztendeig. Akiknek sejtelmük sem volt arról, hogy mi az igazság. Ezeket a szépen álmódokat egyszer, váratlanul meglepi, fölírzza az Étet. No ezek többnyire olyan sebet kapnak a rövid ismerkedés alatt, amely nem őlí ugyan meg őket, csak sajog, sajog és meg nem gyógyítja más, csak a jó hideg sir.

— Ebben igazad van. Nem, nem így beszéltem én leánykoromban. Az nagyon szép volt. Ma

olyan nekem az az idő, mint egy szép tündérmese, mint egy szép melódia. Amely elhangzott régen és néha néha megcsendül most is a fálemben alkonyatkor, amikor egyedül vagyok. Külömben én mindig egyedül vagyok. Vannak olyanok, akik akkor is egyedül vannak, ha körülötök egy ember, két ember, tíz ember, egy egész világ járkal.

— Valamikor... Hiszen minden másképp volt akkoriban. Emlékszel, milyen leány voltam én. Milyen vigkedélyű. Milyen rajongó. Hogy tudtam én lelkesülni. Hogy szerettem a szépet és hogy kerestem mindenben a szépet. Emlékszel? Sohase úgy jártam, mint azt a divat előírta. Mert azt akartam, hogy abban, amit magamon viselek, legyen valami az én gondolatvilágomból, az én izlésemből.

— Hogy még mindig nem beszéllek sz uramról? Hát, hát tudod, nem sok mondanivalóm van. Hát csak élünk.

— Nem kell valami különösöt gondolnod. Hozzáadtak, én hozzámentem.

— Ugyan.

— Ki kérdezte azt én tőlem, hogy szeretem-e? A mai házasságokban ez az utolsó kérdés. Kit érdekelne ez? Mondom, hozzáadtak és én hozzámentem. A nászut Nagyváradtól Kolozsvárig tartott. De a szó legszorosabb értelmében.

— Ugy értem, ahogy mondom. Mikorra a fá-

A nyugtalankodó Szerbia.

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, november 20.

Annak a közmondásnak igazsága, hogy a részeg emberekre vigyáz az Isten, — óvja meg, egy látszik, Szerbiát a veszedelmektől. Ha az osztrák magyar monarchia annyiszor beugrott volna a háborúba, ahányszor Szerbia erre alkalmat kínálta, sőt azt szinte provokálta, a fiatal, tulságosan önérzetes királyság mindenestre megérezte volna ennek az egyenlőtlen küzdelemnek hatásait. Ha az annexió idején a Drina mellé felsorakozott csapatunk át is törték volna, erősen valószínű, hogy Szerbia kevesebb erővel léphetett volna most fel szövetségeseivel együtt Törökország ellen. A monarchia békeszeretét, a végsőkéig kiváló türelmét kétségen kívül félreértették Szerbiában, s ez az oka, hogy ez egész Balkán háború alatt a legnagyobb szenvedéllyel folyt odaát az agitáció Ausztria-Magyarország ellen. A kihívó magaviselet legmeszebb szál jutott el, hogy Szerbia a mitrovicai és prizrendi osztrák magyar konzulokat a nemzetközi jog ellenére szabadságukban megsértette.

Ez már elmaradhatatlanná tette, hogy az osztrák-magyar külügyi kormányzat erélyesen lépjen föl és magyarázatot követeljen. Ennek — örömmel jegyzük föl — meg lett a hatása, bár még nem olyan, hogy a Szerbiával való fegyveres összefüggés kilátásait egészen kiküszöbölte volna. Szerbia ma hozzájárult ahhoz, hogy a monarchia egy tisztviselője leutazzék Prizrendbe és ezzel a közvetlen összeköttetés a prizrendi osztrák-magyar konzulátussal újra helyreálljon.

A béktért aggódók tehát föllelekezhetnek, — a kérdés csak az, hogy mennyi ideig szólhat a megnyugvás. Még ha a konzulátusi affért teljesen tisztázzák és abban rendet teremtenek, még mindig megvan a szerb-osztrák-magyar viszálynak két méregfoga. Albánia függetlensége és az adriai kikötők kérdése. Ezekben a szerb kormány nem akar, vagy nem mer színt vallani, amíg teljes bizonyosságot nem kap afelől, hogy az osztrák-magyar monarchiával, sőt a hármasszövetséggel szemben egyedül marad.

Bizonyos, hogy Szerbiával szemben nagyon nehéz dolga volna a béke őrzőinek és óhajtoinak. Merthá ki is tudjuk békíteni a megbántott diplomáciai önérzeteket és egész lelkünkkel állítjuk, hogy Prohászka konzul miatt nem érdemes hábo-

rut kezdeni, háborút, amely nemcsak katonákat visz el, de erősen ingó gazdasági érdekeinknek is veszedelmével jár, — kérdés ez, hogy ez nem fogja-e megint Szerbiának szarvait megnövelni és az elbizakodott királyságot arra tüzelni, hogy új carus belli t keressen? S ha nem akarunk Durazzo miatt se háborút, — vajon, a történelem után, lehet-e a béke biztos tudatával és megnyugvásával élni egy olyan szomszéd oldalán, mint Szerbia?

Mialatt mi, még az önérzetnek is kissé a rovására, a türelemnek szinte csodálatos megfeszítésével tartjuk és óhajtjuk a békét, önkéntelenül előnkbe áll az a kérdés: vajon Szerbiában az embereknek nincs mit féltetni, vagy nincs mit veszíteni, hogy hadi állapot közepette, a háborútól kétségen kívül fáradtan és anyagilag kimerülten, újabb konfliktusba akar keveredni, hogy még tovább, szinte bizonytalan időnkig kinyújtsa a fegyverben és harcban állást, amely gazdasági érdekeiket évtizedekre eltömetheti? A katonák között nincsenek, akik visszavágyódnak a polgári életbe és a katonákon kívül nincsenek polgárok, akik a dicsőség kéjes reményeiért, az önfeláldozás halvány nimbusszáért sajnálják mindenüket odaadni?

Bizonyos, hogy vannak. Emlékszünk rá, milyen hamar következett be a megnyugvás Szerbiában az annexió idején, mikor György herceg botránnyával a háborús párt letört. A harcoktól zsivajos fővárosból egy nap alatt a nyugodt, dolgozó, józan Belgrád lett. A háborús párttal szemben, amely „le akar számolni Ausztria-Magyarországgal”, — kétségkívül van most is Szerbiában higgadt, békét áhító közvélemény is, amelyet most vagy nem engednek szóhoz jutni, vagy pedig tulkiabálnak. A békének tehát az volna az érdeke, hogy — akár botránnyal, akár botránnyal nélkül, — a háborús pártiakat újra leszorítsák Szerbiában a higgadtabbak, a nyugodtabban gondolkodók, a tisztábban látók és jövőbe nézők. A míg ez be nem következik, a monarchi objektivitása és a végsőkéig kitartó türelme csak egyoldalú támasza a veszélyeztetett békének.

Az angol kormány nagy többsége. Londonból táviratozzák: Az alsóház Lloyd Georgenak a vita bezárására vonatkozó javaslatát 322 szavazattal 206 szó ellen elfogadta. Az új pénzügyi rezolúciót és a home rule billt a kormánypártiak tettezőse közben 328 szavazattal 206 szó ellen elfogadta az alsóház.

big kifizetett butorral berendezett otthonba értünk, már én akkor tisztában voltam vele, hogy legokosabb volna, a legközelebbi vonattal visszafordulni. De nem mertem. Honnan is lett volna ennyi bátorság és erő bennem? Hisz nem voltam én ahhoz szokva, hogy magamtól cselekedjem. Megborzongtam, mikor beléptem a hálószobába. Hideg futott végig rajtam és azt a hidegséget most is érzem.

— Minek beszéljek róla. Egy cseppet sem volt regényes. Szürke volt, mindennapi. Mindennapos, mint a többi sok sok éjszaka, amely az elsőt követte. Az én álmaim. Az én gyönyörű álmaim. Meghaltak. De hisz az álmoknak ez a sorsuk. Akkor nem akartam ezt elbinni. Megakartam menteni őket, meg minden áron.

— Bocsás meg, édesem. Elgondolkodtam egy pillanatig. Eszembe jutott az én életem legborzasztóbb napja. Az a nap, amikor meghalt az én reményem. Szomorú dolog. A levelek, azok a szép levelek. Azok tették tönkre az életemet. Az uram uton volt. Ilyenkor én voltam az üzletben. Valami régi számlát kellett kikeresnem. Nem találtam. Fölforgattam a könyveket, a régi leveleket. Egyszer csak valami kis irás akadt a kezembe. Elkezdtem olvasni. Minden sor után jobban ráismertem. Hiszen ez az utolsó levél, amit az uram az esküvő előtt írt. De hisz ez nem az ő írása. Eleitől kezdtem olvasni. Hej sokat elbir az ember. Látnod iránkém, én nem halltam meg ott azon a

helyen. Nem sirtam, sőt, olyan nyugodt maradt az arcom, mintha az a papír nem is gyilkolta volna meg a lelkem. Megtudtam belőle mindent. Megtudtam, hogy az összes hozzám intézett leveleket valami újságíró barátjával íratta. Egytől-egygyig. Ő aztán lemásolta. — Hallod hazudott, hazudott nekem. Megcsalt rutul, kegyetlenül. Érzésekről beszélt, hitet keltett ő, akinek nincs lelke, nincs szíve... Eh, de minek izgatom föl magam. Régi történet ezt minek fölujítani. Azóta sokat tanulani. Különösen azt, hogy az élet nem azért van, hogy nekünk legyen szép. Az ember élhet —ugyis, hogy a saját személye sohase jut szerephez.

— Nem szóltam. Mit értem volna vele. Mit nyertem volna vele, ha számon kérem tőle az én rombadólt életemet? Semmit. Haza nem mehettem. Ő, az én szüleim inkább föláldoztak volna engem úgyis, hogysem egy válás botránnyának központjává legyünk.

— Igen, jött ez egyik nemsokára. Aztán a másik. Lassankint hozzátörődtem a helyzethez. Ma már úgy öltözöm, ahogy divat. Aztán a kisleányaim sem nevelem, valami különösrre. Ugyan minek jussanak olyan sorsra, mint én.

— Nincs igazad lelkem, hogy elítélsz ezért. Tudom, én magam is, hol a biba. Tudom én hogyan kellene. De nem teszem, mert nem akarom.

— Nem lehet iránkém. Nincs én bennem annyi erő. Csalódott, szomorú asszony vagyok. Honnan vegyek én hitet a jóhoz, a széphez, mikor az lett az én végzetem is, hogy egy kicsit

Hadseregünk háborus előkészületei.

— Beszélgetés egy katonatiszttel. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 20.

A háborus izgalom már a tetőpontját érte el, immár nemcsak a börczén emelkedik a buza és a zab s lanyhul az értékpapír forgalom, nemcsak a börze tulérezékeny árammérője mutat feszültséget, hanem izgatottak az emberek is a félső, tamáskodó arccal kérdezik egymástól a kávéházban.

— Ugy-e nem mozgósítanak? Ugy-e nem lesz háború? Ugy-e békésen intézik el?

— És közben jönnek a táviratok: Szerbia ragaszkodik a követelésekhez, nem enged! Aztán a még riasztóbbak: a budapesti, zágrábi és a pozsonyi hadtesteket mozgósították!

Munkatársunk egy katonatiszttel folytatott beszélgetést, aki az esetleges mozgósításra vonatkozólag rendkívül érdekes dolgokat mondott el.

— Nem tartom valószínűnek, — mondotta — hogy a budapesti hadtestet mozgósították volna. Ha mozgósításra kerül a sor, akkor elsősorban a temesvári 7. és a zágrábi hadtest indul...

— De hisz ezekben a hadtestekben lezényesége szaturálva van nemzetiségekkel, szerbekkel is!

— Az nem tesz semmit — felelte a katonatiszt. — Ami a horvátokat illeti, hát azokról köztudomású, hogy a szerbekkel állandó egyenlőségben élnek. De még a magyarországi szerbek, a krávdok is a szó teljes értelmében gyűlölik a Duna tulsó partján lakó Sajrokonakat.

— Ha a mozgósítási parancsot megkapjuk, akkor valószínűleg huszonnégy órán belül indulunk. Szerbiát háború esetén három oldalról támadnák meg. Komolylyá — legalább a mi szempontunkból — akkor lesz a helyzet, ha a monitorokat elindítják Belgrád felé. Belgrád — védhetetlen. Négy évvel ezelőtt, amikor a monitorok még csak elindultak Belgrád felé, a lakosság már is tömegesen menekült Nisbe. A zimonyi hidat, amelyet a monarchia és Szerbia közösen építettek természetesen felrobbantanak. Az építkezésnél ugyan az volt megegyezés, hogy aknákat egyik hidtónél sem szabad elhelyezni, de bizonyos, hogy a szerbek azért nem respektálnák ezt a megegyezést. Ez különben nem is nagy baj. A hidnak felerősze ugyan elpusztulna, de Zimony-

több voltam a kőnél. Ki biztosít engem arról, hogy nekik jobban sikerül.

— Ne fáradj édesem. Nyolc esztendő, ha végiggondolodta valaki, nyolcszáz esztendő. Megcsontosodott, sziklakemény lett már én bennem minden. Nem tudok hinni, nem tudok jól melegedni. Nem gondolkodom ma már semmin. Egyet akarok csak. Megőrizni a leányaimat attól, hogy érzékenyek legyenek.

— Ne ébressz föl, mert akkor nagyon fognak szenvedni. És én félek a szenvedéstől. Klég volt már. Nem értheti ezt meg senki. Csak aki átélte. Mert ezek, a miket én itt álmodtam, alapjában nem nagy dolgok másnak. De nekem az volt. Nagy dolog. Az életem ment rá. Olyasmiféle ez, mint az a bibliai kőszikla história, amelyet egy vízcsöpp furt keresztül. De ez a vízcsöpp napról-napra ugyanazon helyre esőppent le. Ilyen apró, lehulló csöppekbe fulladt az én lelkem. Nyolc esztendeje már ennek. Ma már rendben vagyok. Neha még föltámadok és eszembe jut, hogy másképp kellett volna lenni. De aztán csak megint behúzodom az én magánosságomba és várom, lesem, mit hoz a holnap.

A kis Kató nagyot visitott. Felnéztünk. Két kézzel húzott egy lapot, amire a Mariska is két marokkal kapaszkodott. Bizony az a jobb sorára érdemes tanulmány, jaj, kettérepedt.

ban készen állnak, raktárban vannak a vastíverzek, amelyekkel egy fél nap alatt helyre lehet hozni a robbanás okozta pusztulást. Zimonyból viszont az exponált helyen fekvő, semmivel sem védett Belgrádot egy nap alatt rommá lehet bombázni.

A monitorok elidulásával egy időben a *fehértemplomi* tábori nehéz taracküteget is letolnák *Temeskubinba*, ahonnan a szintén meglehetősen gyenge *Szemendria* vár bombázását kezdik meg.

Ezekkel a mozdulatokkal párhuzamosan a hadihajók Durazzo, Alessio, San Giovanni felé vinnék a legénységet. A hadihajók az új típusu hatalmas kaliberű ágyukkal *hét kilométer körzetben* rögtön megiszitják a partot. Ezeknek ellentallani nem lehet!

A flottát kiegészítik a Lloyd és az Adria, továbbá az Ungaro Crosta hajói. Ezeket nemcsak személy és munició szállításra fogják használni, hanem — ez a dolog pikantériája — a társaságok újabb hajói ugyiszólván kész hadihajók.

Mindenki konstatahhatta, hogy nagyobb utra most nem engedik a hajókat. Mind csak az Adrián közlekednek kisebb távolságban. Ha kitör a háború, az újabb hajók azonnal befutnak a triezzi és pólai kikötőkbe. A hajók már úgy vannak építve, hogy a dockokban három négy nap alatt rájuk szerelik a kesz páncélokat, felállítják rajtuk az ágyutornyokat, amelyeknek felállításához még a csavarok helye is meg van! Hja, az állam nem fizette hiába éveken keresztül a milliós szubvenciókat!

A tápvonal is elő van már készítve. A fő sulyt itt a rövidsége fektették. Hogy az előkészítések milyen arányuak, abban a tekintetben elég arra utalni, hogy a Weisz-féle csepeli tölténygyárban ma már *hat korona* napszámot is szívesen fizetnek egy-egy munkásnak. A budapesti konzervgyárban most naponta kétszáz örröt dolgoznak fel, ugyanannyit Pozsonyban, de még többet az állami konzervgyárban. A legénység naponta 500 gramm húst kapna, szóval annyit, hogy győzni kell megenni. Az ideai hadgyakorlatokon is kipróbálták, hogy a fogyasztott hús hogy vál be? Az eredmény kitűnő volt. Kiderült, hogy a hús így még hat-hét napi állás után is élvezhető.

Odalent nem nagyon szeretik a „svabát,” a hogy minket neveznek. A szándzsákban azonban másképp van a dolog: ott visszasírtak azt az időt, amikor még mi tartottunk rendet!

Ebből látszik, hogy a monarchia igenis *kitűnően elkészült a háborúra*. De az magától értetődik, hogy az ilyen előkészületeket nem ütök dobóra! A legénység is kedvvel menne a háborúba, mert sokkal jobb dolguk van ott, mint a garnizonban. Dupla lénungot, dupla élelmezést kapnak a szó sincs róla, hogy még csak olyan erőltetett meneteléseket tennének, mint a hadgyakorlaton. Aztán hadgyakorlaton örültünk, hogy ha a legénységet istállóban helyezhettük el. Háború esetén — pláne idegen területen — ha főispán is a házigazda, kiharancsolják lakásából, keressen ő magának szállást. És ami a fő, a háborús idő duplán számít. Ha az év utolsó hetében törne is ki a háború, még akkor is kétszeresen számítana az 1912. esztendő!

Ezt mondta egy katonatiszt. De vajon a legénységnek is ez e a véleménye a háborúról?

A monarchia tábori tüzérségét újabb két olyan új ágyufajtával szerelték fel, amelyek az eddigi ágyukat lövedékeik nagysága, lőtávolság és harcoképesség tekintetében többszörösen felülmulják. A Skoda-gyár pilseni ágyuöntőjéből kikerült új tüzérségi fegyverek egyike a harminc és fél centiméter kaliberű tábori mozsár, a másik a tiz és fél centiméteres nehéz ágyu. — A harminc és fél centiméteres mozsarakat az osztrák-magyar

hadseregben alkalmazzák először tábori szolgáltra. Idáig huszonnyolc centiméteres kaliberű mozsarak voltak a legnagyobbak és ezeket is csak Port-Artur ostrománál használták a japánok. A monarchia eddigelé csupán 24 centiméteres mozsarakat alkalmazott szárazföldi tüzérségében. Az új tábori mozsár csöve 4.3 méter hosszú; a beleillő bomba lövedék 1 méter és 12 centiméter, négyszáz kilogramm nehéz és 30 kiló robbanó anyaggal van töltve. A lövedék kiröptetéséhez 12 kilogramm gyengefűstű lőpor szükséges. A legnagyobb lőtávolsága a mozsárnak *kilenc és fél kilométer* és ezen a pályán az iv alakban repülő golyó négyezer méter magasságra emelkedik. A mozsárral (ránként tíz lövést lehet leadni.

— A tiz és fél centiméter kaliberű ágyu modern gyorstüzelő löveg, amely teljesítőképeség tekintetében az eddigi 12 és 15 centiméteres ágyukat felülmulja. G-ránát és srappeltüzelésre alkalmas, 3.6 méteres csövével az új gyorstüzelő ágyu tizenkét és fél kilométer távolságig állítható be hatásos működésre.

A magyar delegáció elégtételt követel.

— Interpelláció a külügyminiszterhez. —

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, november 20

A magyar delegáció ma délelőtti tartott harmadik nyilvános ülését Zichy Ágost gróf elnöklése alatt. A jegyzőkönyv hitelesítése után az elnök jelentette, hogy Nagy Ferenc interpellációt jegyzett be a külügyminiszterhez a *prizrendi osztrák-magyar konzul ügyében*. A zárszámadási albizottság jelentését Miklós Ödön terjesztette elő, ismertetve a jövő évi kiadásokat és bevételeket. A jelentést általánosságban és részleteiben elfogadták.

(A prizrendi vérfürdő.)

Nagy Ferenc terjesztette elő ezután interpellációját prizrendi konzulunk ügyében. Nagyon sulyos oka van, — mondta — hogy a delegációban ritka interpellációs jogát igénybe vegye. De a lapokban megjelent hírek a *legsúlyosabb aggodalmakkal töltik el* a kényszerítik, hogy a külügyminisztertől felvilágosítást kérjen. A lapok híre szerint ugyanis, amikor a szerb csapatok Prizrendbe bevonultak, *oly merényletet követtek el konzulunk háza ellen, amely vérlázító és felháborító*. Asszonyokat és gyermekeket, akik a konzulá'usra menekültek, *vandál módon koncolták fel* s az épületben vérfürdőt rendeztek. A lítólag maga a konzul is megsebesült, amikor házat védte. Más forrás szerint a konzul internálták és *elzárták a külvilágtól* s lehetetlenné tették vele minden hivatali összeköttetést is. Sőt olyan megdöbbentő hír is érkezett, hogy a *konzul megölték*. Ha mindezek a hírek valók, oly esettel állunk szemben, amelyet *nem tűrhet el egyetlen állam sem*, legkevésbé egy nagyhatalom. Ez a felháborító és páratlan eset, mely a nemzetközi jog szabályaiba is ütközik, *megtorlás nélkül nem maradhat*. Ha e tények igazak, oly elégtételt kell szerezniük, amely megfelelő egyrészt a monarchia tekintélyének s másrészt a humanizmus követelményeinek. Szeretné, hogy ha e hírek nem felelőnek meg a valóságnak, s hogy az atrocitások nem követték el. Mégis oly nagy a nyugtalanság s a felháborodás, hogy lehetetlen ez ügyben tovább is homályban maradni. A külügyminiszter kövessen el mindent, ami megfelel a monarchia tekintélyének. A következő interpellációt terjeszti elő:

Tekintettel azon nyugtalanító hírekre, melyek a prizrendi osztrák magyar konzulra vonatkozólag elterjedtek, bátor vagyok a külügyminiszter urhoz a következő interpellációt intézni:

1. Van-e a külügyminiszter urnak tudomása a *prizrendi konzul ellen állítólag elkövetett támadásokról* és a nevezett konzul tényleges helyzetéről?

2. *Mit szándékozik a külügyminiszter ur tenni*, hogy az ügy teljesen tisztázassék és a

netalán elkövetett sérelem haladéktalanul orvosoltassék?

A delegáció tagjai élénk helyesléssel fogadták Nagy Ferenc energikus felszólalását és interpellációját.

(Engedett Szerbia.)

Berchtold Lipót gróf külügyminiszter helyett, aki az ülésen nem volt jelen, Wickenburg Márk gróf külügyi osztályfőnök válaszolt az interpellációra.

— Engedelmet kérek, hogy Nagy Ferenc bizottsági tag urnak interpellációjára azonnal válaszoljak. Bar válaszom a kérdésnek egész körét nem meríti ki, mindazáltal, úgy hiszem, annak egy igen lényeges momentumát mégis magában foglalja. Tény az, hogy a mi összeköttetésünk a prizrendi császári és királyi konzulátusai bizonyos idő óta szünetel. A külügyminiszter ur tegnapi nyilatkozatában utalt arra, hogy a belgrádi kormány nál követünk utján *nyomatékos lépéseket tétetik* abban az irányban, hogy a belgrádi kormány részéről ne tamasztassék akadály az ellen, sőt megtéessenek a szükséges intézkedések, hogy *egy konzulátusi tisztviselőnk Prizrendbe utazhassék* és a közvetlen összeköttetést a prizrendi konzulátussal helyreállíthassa. A ma reggel érkezett értesülésünk szerint a *szerb királyi kormány hozzájárult* ahhoz, hogy ennek a közvetlen összeköttetésnek a helyreállítása megtörténhessék, úgy, hogy ma délután egy császári és királyi konzulátusi tisztviselő Belgrádon át Prizrendbe utazik. Abban a helyzetben vagyok, hogy ma ennyit mondhatok erről a tárgyról.

A delegátusok megnyugvással fogadták Wickenburg válaszat s általános volt a vélemény, hogy a feszültséget lassankint barátságosabb hangulat váltja föl.

EGYESÜLETI ÉLET.

Az aradi Nők Otthona.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 20.

Az aradi Polgári Jótékony Nőegylet a humanizmusnak, az emberszeretnek szinte ideális magasiatán áll. Megérzi és kikutatja, hol szorulnak segélyre, kikutatják a szűkölködőket s erkölcsi és anyagi erejükkel támogatják a segélyre szorulókat. A Polgári Jótékony Nőegylet e nemes áldozatkészségéből jött létre a jótékony intézményeknek legszebbike: Az aradi Nők Otthona. El kell képzelni, hogy mit jelent azoknak, akiknek a sors anyagi boldogulást nem adott, meleg, kényelmes, barátságos otthonnal szolgálni. A családi boldogságot, a megelégedést, a lehető jólétet varázsolják oda nekik és ez igazán olyan gondolat, amely valóban csak érző, szerető, női szivekből fakadhat.

Az aradi Polgári Jótékony Nőegylet vezetősége özv. Purgly Lajosnéval az élén, de annak minden egyes tagja fáradhatatlanul dolgozott, munkálkodott, hogy eddigi nagy jótékonyaságuknak koronája létesüljön. És ime, a nemes célt, amit kitűztek, elérték. Amint beáll a hideg és leereszkedik a zord tének fagyasztó lehelete, nem kell félni a téllel járó nyomortól, mert ott áll a Demeter utca 63. szám alatt egy hívogató, meleg hajlék, egy tiszta, egy barátságos ház, a Nők Otthona. Tizennégy szegény nő a lakója ennek az otthonnak, akiket a Polgári Jótékony Nőegylet minden elképzelhető jóval, meleg ruhával, tűzfával, eledellel látnak el, hogy elfűzzenek homlokukról minden gondot és hogy kárpótolják a szegényeknek azt, amit a sors nekik meg nem adott.

Az aradi Polgári Jótékony Nőegylet által létesített Nők Otthonának ünnepélyes megnyitása december hó 1-én délelőtti fél tizenkettőkor lesz. Erre a lélekemelő felavató ünnepségre az egyesület vezetősége meghívja mindazokat, akik a nemes, filantrop ügyek iránt érdeklődéssel viselkednek.

A Polgári Jótékony Nőegylet nemes áldozatkészsége azonban mindezzel még nem merül ki. Az egyesület által rendezett tea délutánok és tombolák eseményszámba mentek az aradi téli szezonban. Mindig tudtak valami újat, valami szépét.

és meglepőt teremteni és a nagy sikerek nem maradtak el és az anyagi eredmények gyorsították azt az alapot, amellyel lehetővé tették azt, hogy a humánus idea testet is öltödjön. A Polgári Jótékony Nőegyletnek pompás tea-délutánjai az idén is megkezdődnek és az első ilyen már december hó 8-án lesz a Központi szálló nagytermében fényes babatombolával, sőt az idén ehhez még gyermekjátéktombola is jár!

(*) Az Aradi Korcsolyázó Egyesület december hó 1-én, vasárnap délelőtt 11 órakor az „Arad-Csanádi Egyesült Vasutak” II. emeleti tanácstermében évi rendes közgyűlést tartja, melyre a tisztelt tagokat ezennel tiszteletteljesen meghívja. Táragsorozat: 1. A választmány évi jelentése. 2. A számvizsgáló bizottság évi jelentése. 3. A tisztiker és a választmány választása. 4. Esetleges indítványok.

A monarchia és Szerbia viszállya.

— Prohászka konzul elintéztett ügye. —

Saját tudósítónktól.

Arad, november 20.

Az a kínos izgalom, amely Prohászka Osztrák-magyar konzulnak Prizrendben történt megtámadtatása következtében keletkezett, mára lecsillapult, mert Szerbia engedett ebben a kérdésben.

A helyzet ezért illetékes körökben ma kedvezőbbnek ítélik meg, habár azon a nézetben vannak, hogy a helyzet még mindig a lehető legkényesebb, amennyiben a Prohászka ügy még akkor is ha egészen kedvező eredménnyel végződik, nem jelent sokat, miután ez csak egy epizódja az eseményeknek és főkérdések az adriai kikötőre és Albánia függetlenségére vonatkoznak. Nem adják fel a reményt, hogy ezekben a kérdésekben is engedni fog a szerb kormány. Mindenesetre a helyzetet még ma sem lehet egész optimisztikusan megítélni.

Pontosan ott vagyunk megint Szerbiával, ahol négy év előtt voltunk az annexió után. Az egész monarchiában, de inkább Magyarországon állandó bizonytalanság és izgalom zaklatja a lelkeket, mert elsősorban magyar ezredeket küldenek a határra. Szerbia merész provokációja az egész magyar közvéleményt elfordította ettől a bajkeverő, önérzeti túltengésben szenvedő balkáni országtól. Ebben a hangulatban, illetve álláspontban egész Európa, a diplomácia ép úgy, mint a sajtó egyesül. A hármasszövetség igen energikusan lépett föl, de az entente hatalmasságai: Oroszország, Anglia és Franciaország ugyancsak mérsékletre intik a győzelmi mámorban deliráló Szerbiát.

Ugron István belgrádi követ a prizrendi konzul ügyében újabb felvilágosítást kért a szerb kormánytól. Pasics választát mára várták. Ha Pasics újra kibuvót keres és kertet ahelyett, hogy megnyugtató feleletet, illetve elégtételt adna, Ugron át fogja nyújtani az ultimátumot.

Bécsi és berlini jelentések, amelyek belgrádi forrásból erednek, kedvezőbben ítélik meg a helyzetet. A nagyhatalmak egyöntetű fellépése után, amihez Románia is hozzájárult, nem tartják lehetőnek, hogy Szerbia tovább is makacskodik és fegyveres beavatkozásra kényszeríti az osztrák-magyar monarchiát.

(Nincs mozgósítás!)

A budai várban szinte permanens tanácskozások folynak azokról a diplomáciai és katonai intézkedésekről, amelyekre Szerbia magatartása ad okot. Mára volt jelezve a döntő elhatározás napja és természetesen, hogy a közönségen ideges nyugtalanság vett erőt. Tegnap és ma mozgósítási hírek voltak elterjedve, sokan a határszéli csapatok megerősítését mozgósításnak tekintették. Ezzel szemben a Magyar Távirati Iroda a következőket jelenti:

Több reggeli lapban ma újból felbukkannak a hadsereg mozgósítására vonatkozó hírek. Külön-

sen a Budapest állítólag politikai körökben elterjedt hírek alapján azt ujságolja, hogy a külügyi és hadügyi kormány a mozgósítás elrendelése mellett döntött, mely legkésőbb a mai nap folyamán hirdetések útján országszerte fogantatosítani fog. A legilletékesebb helyen ezzel szemben kijelentik, hogy minden a mozgósításra vonatkozó hír alaptalan.

A csófolatot kora délelőtt kihirdették a budapesti tőzsdén, de a gabonatermének ára tovább is úgy emelkedett, mintha a háborús összeütközés küszöbén állanánk. Mindenesetre igen komoly és aggodalmas a helyzet, de az osztrák-magyar diplomácia mérséklete és a nagyhatalmaknak Szerbiát józanító tanácsadása elkerülhetővé teszi azokat a rejtendő kárakat, amik egy mozgósítással járnak, eltekintve a végső veszedelemtől, az embervérbe fojtott leszámolástól.

(Prohászka konzul Úszkűben.)

Egy fővárosi lap prizrendi kiküldött tudósítója még november 18-áról jelenti Prizrendből: (A táviratot azonban Belgrádban visszatartották.)

Prohászka magyar és osztrák konzul kedden a konzulátus személyzetével elutazik Úszkűbe. Hogy szabadságra megy-e vagy pedig visszahívták, még nem tudják. A szerb hatóság teljesítette a konzul minden kívánságát az utazás megkönnyítésére vonatkozóan. Prohászka meglátogatta Jankovics tábornokot és panaszt tett neki amiatt, hogy a konzulátus épülete előtt katonai őrséget állítottak föl. A tábornok azt felelte, hogy ez csak a háború miatt való óvatossági intézkedés, amelyet az orosz konzulátus előtt is tettek s a miért az orosz konzul köszönetét fejezte ki.

Belgrád: A prizrendi osztrák és magyar konzul dolgában beállott konfliktust békésen fogják megoldani. Ugron István osztrák-magyar követ na gyon erélyes újabb lépésére a szerb kormány utasította a szerb katonai hatóságot, hogy Edel Tivadar konzulnak aki ma délben, mint a bécsi külügyminisztériumnak külön delegátusa, Bécsből Prizrendbe utazott, hogy a Prohászka ügyet megvizsgálja. — semmiféle nehézségeket se támaszszanak. Ezzel meg van adva a lehetősége annak, hogy Prohászka prizrendi konzul ügyére teljes világszerte derítsenek.

Bécs, november 20. A Prohászka eset megvizsgálása véget, mint Ausztria és Magyarország biztosa Edel Tivadar belgrádi konzul ma délben Prizrendbe utazott. Edel konzul Úszkűig vasuton utazik s onnan lóháton megy Prizrendbe, úgy, hogy csak öt nap múlva érkezhetik oda.

(A király és a békés fordulat.)

Budapest, november 20. Ófelsége ma délelőtt háromnegyed tízkor magánkihallgatáson fogadta Berchtold gróf külügyminisztert, aki félóraig referált a szerb-afférról és arról az eredményről, amelyeket a belgrádi követ újabb föllépése hozott létre. A király rendkívüli érdeklődéssel hallgatta a prizrendi eset részleteit és megnyugvással vette tudomásul, hogy a szerb kormány beleegyezésével még a mai nap folyamán a külügyi hivatal egyik tisztviselője Prizrendbe utazik. Berchtold az audiencia miatt nem is vehetett részt a delegációban. Váratlan érdekessége a mai napnak az, hogy Tisza István gróf is megjelent a király előtt. Tisza tizenegykor lépett az uralkodó dolgozó szobájába, ahol háromnegyed tizenkettőig tartott az audiencia. Politikai körökben azt hiszik, hogy Tisza, aki a Balkánkérdésről s különösen a szerb konfliktusról és a romániai követelésről behatóan nyilatkozott Aradon, a parlamenti többség álláspontját fejtette ki a király előtt. Azt is közölte ófelségével, hogy a képviselőház hétfőn délelőtt ülést tart. A belső politika alakulására természetesen semmiféle hatása nincs ennek a kihallgatásnak.

Pozsony, november 20. Ferenc Ferdinánd főherceg trónörökös nejével, Hohenberg Zsófia hercegnővel tegnap délután Oroszvárra érkezett, hogy résztvegyen a Lónyay Elemér gróf és neje,

Stefánia királyi hercegnő által rendezendő nagy vadászaton. A trónörökös eredeti terv szerint ma Berlinbe akart utazni Vilmos császár látogatására. Ha ez a program változást szenvedett, ebből azt lehet következtetni, hogy a balkáni kérdés békésebb irányba terelődik.

(A prizrendi olasz konzul sorsa.)

Belgrád, november 20. A prizrendi olasz konzulátus kormány utasította, hogy térjen vissza állomáshelyére. A konzul ennek ellenére egvárla Belgrádban marad, mert a szerb kormány Prizrendbe való elutazásáért nem akarja biztonságáért a garanciát elvállalni.

(Halasztás az adriai kikötők ügyében.)

Belgrád, november 20. Az adriai kikötő dolgában támadt konfliktus elintézését Pasics válasza következtében határozatlan időre elhalasztották. Pasics válaszában a legalkalmasabb időpontnak azt az időt mondja, a mikor már tisztában lesznek a szerb török háború végleges eredményével. Ez az időpont tehát csak a békekötés után fog elkövetkezni és az adriai kikötő kérdését a békekötés és a béke ratifikálása között fogják rendezni.

Róma: A hármasszövetség belgrádi képviselői a szerb kormány előtt határozottan kijelentették, hogy a három nagyhatalom az albán partvidék hovátartozandóságának rendezését fenntartja magának és nem fogja befejezett tényként tekinteni, ha Szan Giovanni di Meduát és Durazzót a hadviselő felek megszállják.

Bécs: A Ludslavische Correspondenznek jelentik Belgrádból: A szerb kormány azért nem válaszolt Ugron osztrák-magyar követnek, mert teljesen igénybe van véve a Törökországgal megindítandó béketárgyalásokkal, — és ezért az adriai kikötő ügyét is későbbre kell halasztani. A minisztertanács még nem is foglalkozott a hármasszövetség diplomáciai képviselőinek eljárásával, csak akkor lesz döntés, ha a király hazaérkezik. Az bizonyos, hogy az adriai kikötőtől Szerbia nem fog elállani. Nem is teheti, mert azt a hadsereg nem tűrné meg s a radikális pártnak Pasicssal együtt el kellene tűnnie a közélet teréről, ha ilyen meggondolatlanságnak tenné ki az országot. Csupán annyiban történt változás, hogy a kormány az adriai-kikötő kérdését kedvezőbb időre akarja halasztani. Nem azért, mintha Szerbia attól félne, hogy Oroszország nem támogatja, csak kedvezőbb időre halasztja, mert ma a Balkán-szövetség is jogtalanul tartja, hogy Szerbia adriai kikötőt kapjon. Oroszország ellenben jogosultnak tartja Szerbia óhaját.

(Szerbia Oroszországra számít.)

Belgrád: Hartwig orosz követ a szerb-osztrák-magyar konfliktusról így nyilatkozott:

— Az ellentét körül megkezdett tárgyalások holtpontra jutottak, mert még most is mereven áll szembe egymással Szerbia követelése és Ausztria-Magyarország tiltakozása. Remélhető, hogy mind a két fél szerencsésen közeledni fog egymáshoz és a konfliktus elsimul.

Berlin: Itteni lapoknak jelentik Belgrádból: A szerb fővárosban semmi jele annak, mintha a hangulat az osztrák-magyar monarchia ellen enyhült volna, sőt ellenkezőleg éppen olyan a harcok, mint volt ennek előtte és azt mondják, hogy végre is Ausztria-Magyarország fog engedni. Belgrádban erősen számítanak Oroszország támogatására és azt is mondják, hogy a Balkán szövetség nem fog felbomolni.

Belgrád: Pasics kijelentette Ugronnak a mai napon, hogy még nem volt alkalma a kormány tagjaival Albánia kérdését illetőleg véglegesen dönteni, mihelyt ez a döntés megtörténik, rögtön értesíteni fogja.

AZ ARADI KOZLONY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	— — — — — 151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— — — — — 151
Nyomda	— — — — — 151

Züllött báró az aradi rendőrségen.

— Aki könyöradományokból él. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 20.

Ma délután óta különös foglya van az aradi rendőrségnek. A főkapitányságot a napokban arról értesítettek, hogy az aradi közhivatalokat furcsa férfi járja be és a civikkeres urforma ember mindenütt könyöradományokat kér. Hol templom celjaira, hol pedig valami elszegényedett urcsalád számára pumpoita meg a könnyen felrevezethető aradiakat.

A detektívek keresésére indultak a rejtélyes férfinél, akiről azt is hallotta a rendőrség, hogy báró gyanant szerepel. Ma délután Igaz Sándor ékszeresznél vendégszerepelt a báró ur. Igaz azonnal értesítette a főkapitányságot, de mire a detektívek az üzletbe mentek, a titokzatos ur eltűnt. Néhány perc múlva azonban egy titkos rendőr rabukant a Salac-utcában levő borbély üzletben, ahol nem kis föltűnést keltve fogolynak jelentette ki.

— Hagyjon engem békében — mondta nagyhangon — én Skotti Jenő báró vagyok. Az apam osztrák igazságügyminiszter volt; nem követtem én el semmi rosszat. Tiltakozom az ellen, hogy engem a rendőrségre vigyen.

— Nekem nem imponál az, hogy maga báró — mondta a detektív. — Parancsom van rá, hogy a rendőrségre kísérjem.

A báró ur ekkor kiment az utcára s ott folytatta nagyhangú tiltakozását. Ez azonban mit se használt, mert meg is bekísérték a sovány, magas, kopott, sok vihart látott férfit.

A rendőrségen se tett szordinót a hangjáról.

— Majd megmutatom én az aradi rendőrségnek — kiáltozta. — Egy Skotti bárót, egy volt osztrák miniszter fiát bekísérték.

Azután elővette az okmányait, amelyekben csakugyan Skotti Jenő báró neve szerepelt. Ilyen névre kialakított érettségi bizonyítványt is találtak nála, azonkívül néhány olyan levelet, amelyekből megállapítható, hogy valahonnét rendszeresen kap pénzt a posta útján.

— Hogyan jutott ilyen szomorú sorsra? — kérdezte a főkapitány.

— Ahhoz a rendőrségnek semmi köze.

— Miből él Aradon?

— Kéregtettem — mondta kurtán — nem szégyen az kérem.

Megmotozásakor mindössze 9 korona volt nála. Találtak még a titkosan rejtőgetett egyik zsebében néhány rózsaszínű levelet is... Ugy látszik a letört báró a nők iránt is melegen érdeklődik. De egy ügyvéd is rendkívül érdekelheti a rendőrség legújabb foglyát. Egy ügyvédhez — akinek a nevét még nem állapították meg — ezt az el nem küldött levelet írta:

— Kedves ügyvéd ur, azonnal küldjön pénzt. Tudja már miért?

Azt semmiképen se akarta megmondani, hogy kicsoda az az ügyvéd.

— Semmi közük hozzá — felelte.

— Honnét jött maga?

— A zombolyai kórházból, — felelte — mondhatom ott finomabban bántak velem, mint az aradi rendőrségen.

— Hova való illetőségű? — faggatták tovább.

— Ugyan ne untassanak már, — mondta az előkelőség ügyetlen pózával. — Kifáraszt ez a sok kérdés. Pihenni akarok.

A rendőrség egyelőre a cellában pihenteti a rövidlátó bárói sarjait s nyomozást indít az iránt, vajon nem lopottok mányok vannak-e a birtokában

és esetleg nem valamely tolvaj urasági inas-e az, aki magát Skotti bárónak adja ki a vidéki városokban. Az urasági inasok ugyanis legkönnyebben elcsenhetik egy-egy mágnás család okmányait. Este az egyik rendőr orvos megvizsgálta a bárót és konstataulta, hogy veszedelmes szembaja van. Korán reggel átkísérik a kórházba.

Különös bankalapítás.

— Zavarok egy aradi pénzüzetnél. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 20.

A zilált pénzügyi viszonyok az aradi közgazdasági piacot eddig megkímélték attól, hogy nagyobb zavarokat idézzenek elő. Ezt jórészt annak tulajdoníthatjuk, hogy az aradi pénzüzetek szilárd alapokon nyugosznak és így a legerősebb gazdasági vihart is könnyen elbirhatják. Az aradi pénzüzetek között a Forgalmi Bank az első, amelyet alapjaiban erősen megingatott az országos krízis. Azonban nemcsak a kellemetlen pénzügyi helyzet okozta ennek a pénzüzetnek súlyos helyzetét, hanem az az ugynevezett *alapítási láz*, amely az utóbbi években a vidéki városokban veszedelmesen pusztított. Az aradi pénzüzetek nehezen tudják megbocsájtani a Forgalmi Bank alapítóinak, hogy megalakulása körülményeivel fogva az eddig szolidnak és erősnek ismert aradi piacra ányék borulhat.

A beavatottak előtt nem volt titok már hónapokkal ezelőtt, hogy a Forgalmi Bank súlyos válságba jutott már attól a naptól fogva, amikor megalakult. Maga az alapítás is egészen újszerű ötlet volt; tudniük a részvényösszeget, egy millió koronát különböző vidéki pénzüzeteknek kellett volna lejegyezni. A legnagyobb részvényes, a Nagy Magyar Alföldi Bank, debreceni pénzüzet több mint 200 ezer koronát jegyeztetett, azonban az összeget nem tudta befizetni, mert ez az intézet már akkor bukóféiben volt, amikor a Forgalmi Bank a megalakulás hónapjait élte. Az egészségtelen bankszervezés következményei most jelentkeznek a Forgalmi Banknál.

Tegnap lapunkban röviden írtunk róla, hogy a Forgalmi Bank igazgatósága vasarnap délután ülést tartott, amelyen kimondották, hogy a bank részvényeit átadják egy újszentannai penzecsoporthoz, amelyeknek nem Gautnerék, — mint tegnap írtuk — hanem az újszentannai *Höniges* család tagjai lennének a szervezői. Mint most értesülünk, ezen az igazgatósági ülésen *rendkívül izgalmas jelenetek játszódtak le*, mert az alapítók egymásnak tették kínos szemrehányást a pénzüzetet kellemetlen helyzetbe jutásáért.

Mint említettük, a Forgalmi Banknál jelentékeny személyi változások is lesznek. A változás sora már megindult. Elbocsátottak állásból *Elbert Lajos* főtisztviselőt, akinek fizetése három hónapra folyósították. Ezt újabb, *felmondás nélküli elbocsátások követik* és valószínű, ha a pénzüzet fenn is marad, egész új vezetőséget s tisztviselői kart alkalmaznak.

Elbert Lajos megbizta *Krenner Zoltán* dr. aradi ügyvédet, hogy már holnap indítson pört a Forgalmi Bank ellen 110 ezer és 500 korona összeg erejéig. A pör iratai rendkívül érdekes utókat árulnak el arról, hogy alakult meg a Forgalmi Bank.

Az intézet alapítói csak olyan fűtettel mellett alkalmaztak tisztviselőket, ha *min-ten főtisztviselő legalább 150 drb 200 korona névértékű részvényt jegyezt* és ennek 30 százalékát befizeti. Az alkalmazott tisztviselők összesen 150 ezer korona értékű részvényt jegyeztek és ebből befizettek 45 ezer koronát, vagyis a részvények 30 százalékát.

Elbert Lajos, aki egy balatonmelléki pénzüzetnek volt főtisztviselője, szintén jegyezt 150 darab részvényt és azok értékének egyharmadát, 10500 koronát, le is fizette a Forgalmi Bank pénztárába. A bank az így alkalmazott tisztviselőkkel olyan írásos szerződést kötött, amelynek értelmében a pénzüzetet őket életük fogytáig alkalmazza és fizetésüket évről évre felemeli. Abban az esetben, ha bármily okból elbocsátják a tisztviselőket, kötelesek a befizetett részvényösszeget azonnal visszatéríteni.

Most Elbert követeli az általa befizetett 10,500 koronát, azonkívül az életfogytáig járó fizetéseket, amelyeket ő *száz ezer koronában állapít meg*, mert elbocsátása teljesen indokoltan történt.

Megtudtuk, hogy a pénzüzetet alapítói között vannak olyanok, akik 170 darab részvényt jegyeztek, de a kereskedelmi törvényben meghatározott 30 százalékot *nem fizették be, hanem ehelyett váltót adtak az intézetnek*. Ugyanezek azonban alapítási költség címén 17,000 koronát vettek fel a pénzüzetettől. Ugyancsak alapítási költség címén vett fel 13,400 koronát Czira Endre, a debreceni Nagy Magyar Alföldi Bank r. t. igazgatója is, aki bankja összeomlása óta szanatóriumban van.

Novák Aurél dr. pécsi ügyvéd nevével különös jatekot üztek a Forgalmi Banknál. *Novák Aurél* nevére 404 darab részvényt jegyeztetett az egyik alapító és ennek 30 százalékát készpénzben be is fizette az intézetnél. Amikor a részvények összegének második részlete esedékessé vált, a többi körlevelek között *Novák Aurél* ak is írtak olyan felszólítást, hogy fizesse be a részvény összeg második részletét. A Forgalmi Bank tisztviselői azonban csodálkozva konstataáltak, hogy a *Novák Aurél* címére írt levél nem került postára, mert azt az intézet egyik vezetője *önhatalmulag visszatartotta*.

A bank tisztviselői kíváncsiak voltak, hogyan áll *Novák Aurél* részvény ügye és ezért másnap újra megírták a felszólítólevelet, amelyet azután elküldtek *Nováknak*. A pécsi ügyvéd másnap levélben válaszolt:

— Csodálkozással olvasom, — írta — hogy engem részvénytőke befizetésére szólítottak fel, amikor én nem is jegyeztem önöknél részvényt. Kérem az igazgatóságot, vizsgálja meg az ügyet, nem történt-e visszaélés?

A bank egyik vezetője azonnal válaszolt *Nováknak* és arra kérte, tekintse az ügyet meg nem történtnek, mert a felszólító levél elküldése tévedésen alapszik. A *Novák* féle részvényeket azután *Höniges Kajetán* újszentannai szőlőbirtokos vette át, aki különben most a pénzüzetet reorganizációján faradozik.

Ez az információk beszerzése után ma telefonon kérdést intéztünk *Novák* dr. hoz, aki ezt a fővilágosítást adta:

— A szóban lévő levelet csakugyan megkaptam és siettem közölni a bankkal, hogy én sohasem jegyeztem részvényeket, tehát rajtam semmit se követeljenek. Az tény hogy szándékomban volt eleinte részvényt jegyezni, az alapítási fölhívást is aláírtam, de az információk beszerzése után lemondtam a jegyzési szándékról.

Értesülésünk szerint kellemetlen folytatásuk lesz a bank körül történt változásoknak.

VIDÉK.

A katolikus háziasszonyok szövetségének lippai egyesülete tegnap tartotta a lippai c. ledotthon neviségében közgyűlést. Az ezt megelőző választmányi ülésen *Grot Z. elnökké* Róbertné elnökké választásával megállapították a karácsony ünnepegy másorát. A választmányi ülés követő közgyűlés egyetlen tárgya szintén a december 15-én rendezendő karácsonyi ünnepély megbeszélése volt.

Erzsébet gyászünnepély. Sikertől ünnepély volt november 19-én az ujszentannai polgári iskola rajztermében. Az intézet növendékei Deák Sándor vezetése alatt a gyászmisén a róm. kat. templomban megható dalt énekeltek. Az ünnepélyen Molnár Ödön tanár szépen méltatta a nap fontosságát, majd négy tanuló alkalmi költeményt szavalt. Deák Sándor vezetése alatt három szép dalt énekeltek a rajzteremben és ez annyira tetszett a közönségnek, hogy meg kellett ismételn.

Fegyverszünet a Balkánon.

— Törökország lealázása. —

Saját tudósítónktól.

Szófia, november 20. Hivatalosan jelentik: A törökök kérésére fegyverszünet iránt való tárgyalás megkezdése végett a Csataldza előtt operáló bolgár csapatok azt a parancsot kapták, hogy az ellenségeskedést szüntessék meg és az elfoglalt hadállásokban tartsák magukat.

A fegyverszünetre vonatkozóan megjelölt feltételek követelik bizonyos erődök, főleg Drinápoly és Durazzó, valamint a Csataldza-vonalon lévő erődök átadását. Bulgária ennek ellenében lemondana a Konstantinápolyba való bevonulásról. Bizonyos körök szerint a porta a békeponatok legnagyobb részéhez hozzá fog járulni abban a reményben, hogy Európa a végleges békekötés pillanatában ugyanis le fogja szállítani a szövetségesek igényeit. Semmi körülmény nem enged azonban biztos következtetést a porta válaszára nézve. Ha a tárgyalás sikerül, Konstantinápoly török marad. Ugy látszik, ez volna a nagyhatalmak óhaja.

Az utolsó harcok.

Konstantinápoly, november 20. A fegyverszünet előtt még volt néhány érdekes összetűzés, amelyekről ezek a táviratok szólnak: A Csataldza mellett kivívott török győzelemről szóló jelentést tegnap este a hivatalos lap külön pótkiadásában hozták nyilvánosságra. A lakosságot élénk öröm fogta el.

Konstantinápoly, november 20. Tegnap reggel a bolgárok erős támadást intéztek a törökök jobb és balszárnya ellen, de a törökök fényesen visszaverték őket. Egy bolgár dandár, a melyet a törökök Kücsükmedzse mellett elvágtak, hasztalanul igyekezett a törökök tüzelése közben a Darkosz mellett lévő Kalikrácia felé visszavonulni. A dandár majdnem egészen elpusztult. Ma reggel is élénk tüzéri harc volt a törökök támadásba mentek át. A bolgárok balszárnyát visszaverték és azután az éj beálltával visszahúzódtak. A törökök remélik, hogy egy hét múlva az egész vonalon megkezdhetik a támadást.

Konstantinápoly, november 20. A bujuk csekmedzsei török flottaparancsnok e hónap 17-iki távirata ezt jelenti:

A csendet, mely éjfélig tartott, reggel fél négykor golyószórók tüzelése szakította meg, mely a Kalieratia magaslatain elhelyezett őrcsapatoktól eredt. A tüzelés megszakításokkal 4 óra 15 percig tartott és az egész vonalon 6 óra 40 perckor újból megkezdődött. Miután megállapítottuk az ellenség hadállását, megkezdtük a Heireddin, Barbarossa és Messzudie hadihajókról a tüzelést, miáltal az ellenségnek nagy veszteségeket okoztunk. A parton lévő őreink jelzését követve, egy ellenséges üteget megsemmisítettünk.

A távirat e helyen részleteket közöl a parton lévő török matrózok jelzéseiről, a szárazföldi harc alakulásáról és utmutatásokat közöl a flotta tüzelésére nézve.

A páncélos hajók tüzelése, folytatja a távirat, rövidesen még egy bolgár üteget is elnémitott, mely a páncélosokat bombázta. A páncéloshajók gránátjai különböző falvakat felgyújtottak. Tapasz-

Burgass jórészt elpusztult. Az ellenséget, mely Tasterenél és Bujuk Csekmedzse körül tüzérierővel akar föllátni és sáncokat emelni, megsemmisítettük és a sáncokat rommá lőttük.

Konstantinápoly. (Hivatalos.) A nagyvezérségre ejzel 12 óra után távirat érkezett a főparancsnokságtól: a balszárnyunkkal szemben lévő bolgárok a Gatz burg körüli magaslatokról teljes visszavonultak. Felderítő osztályaink megállapították, hogy az ellenséges csapatok, amelyek a csataldza-i tábor körüli magaslatokat megszállva tartják és amelyek egyenruhájuk után itélve a szóliai hadosztály első gyalogezredét teszik, több mint 5000 halottat vesztek. A török csapatok nagyszámu puskákat és felszerelési tárgyakat zsákmányoltak. A foglyok vallomása szerint a bolgár csapatok három nap óta éheznek. Az ellenség visszavonulván, nem vihette magával az összes sebesülteket. A török csapatok szelleme kitűnő. (?)

Szófia: A Mir jelentése szerint egy bolgár lovas osztály és három zászlóalj gyalogság meg támadta a törököket, akiknek két zászlóaljnyi csapata Szere városától északra a Dede agacs felé vezető úton megszállva tartotta a magaslatokat. Rövid harc után a török csapatok egy vonat cserbenhagyásával futásnak eredtek. A vonatban a bolgárok 14 vagon élelmiszert, municiót és lovakat találtak. A vonatot azután Dimotikába irányították. A Drinápoly körüli török csapatok megkísérelték a bolgár ostrom vonalat áttörni. Tegnap azután heves harc után, amelyik egész nap tartott, kénytelenek voltak érzékeny veszteség után visszavonulni a várba. Dimotika és Dede agacs között a vasuti összeköttetés helyreállott.

Belgrád: A bolgár távirati iroda megcáfolja mindazokat a török forrásból származó híreket, amelyek a csataldza-i török győzelemről szólnak és túlzottnak és hamisnak jelenti ki.

Mahmud Muktar és társai.

Konstantinápoly, november 20. Mahmud Muktar basája egyidejűleg Paucaldi, a katonai iskola igazgatója. Ali Kemal ezredes. Szalli Eddin Őrnagy és Kiazim vezérkari százados, is megsebesültek. Mindnyájukat Konstantinápolyba vitték. A nagyvezér Mahmud Muktar basát meglátogatta a kórházban.

Konstantinápoly, november 20. Mahmud Muktar állapota kissé javult s jöllehet 39 fok láza van, remélik, hogy egészsége egy hónap alatt helyre áll. A lábában lévő golyót kivették. A parancsnoki állásban utódjául Cserkessz Abur basát nevezték ki. Megsebesülésének körülményeiről ezt jelentik: A basa hétón három vezérkari tiszttel megtekintették az előrsők állásait. A sötétségben a bolgár előrsők husz méter távolságból rálóttek a basára és környezetére. A tisztek azt hitték, hogy török katonák lóttek s oda kiáltottak:

— Ne löjjetek, ez a mi tábornokunk.

A következő pillanatban valamennyi lövészergyott és a tisztek mind megsebesültek. Mahmud Muktar basát egy katona hátán vitte ki a tűzvonalból.

A szerbek az Adriánál.

Prizrend, november 20. A szerb hadsereg Bulics alezredes vezetésével megérkezett az Adriai-tengerhez. Meduában és Alesszióban az albán törzsek lelkesedéssel fogadták a szerb katonákat.

Belgrád: Mai lapok közlik, hogy a szerb csapatok véglegesen birtokukba vették Szan Giovanni di Meduát és Alessziót. A Durazzó ellen való indulásról közelebbi jelentések nem érkeztek.

Belgrád, november 20. Nagy zivatar következtében a távirati összeköttetés Üszkü és Prilep között megszakadt. Erre a körülményre vezethető vissza, hogy a monasztiri török hadsereg kapitulációjáról szóló, nagy érdeklődéssel várt részletek nem érkeznek meg.

Görögök és bolgárok.

London, november 20. A Timesnak jelentik Szalonikiból: A bolgár és a görög hadsereg közt a helyzet nagyon feszült. A görögök csak november 7-én kezdtek el komolyan előnyomulásukat, november 8-án délután öt órakor két görög tisz és tíz katona bement Szalonikiba, a hadsereg

zöme csak november 9-én délelőtt vonult be a városba. A bolgárok november 8-án este nyolc órától 9-én délután két óráig Szaloniki közelében Ajvali mellett a törökök ellen harcoltak. Kilencedikén délután parlamentert küldtek a városba, amelynek megadását követelték és csak ekkor tudták meg, hogy a görögök a várost már megszállták, sőt a bolgárokat be sem skarták ereztetni, úgy, hogy a bolgár trónörökös és testvére az éjjelt az Ajvali mellett lévő hid alatt volt kénytelen tölteni. Erre a bolgárok ultimátumot küldtek a görögöknek, amelyben azzal fenyegetőztek, hogy erővel fognak a városba behatolni. A görögök engedni voltak kénytelenek és a bolgárok a szerb kontingenssel huszonnégy órával a görög király bevonulása után bemehettek Szalonikiba. Sok torzsaalkodás van a Zsófia mecsét miatt, amelyben a bolgárok csapataikat akarták elhelyezni és kétszer voltak kénytelenek onnan a görögöket kikergetni. A görögök itt is engedni voltak kénytelenek.

A montenegróiak előnyomulása.

Durazzó, november 20. A montenegróiak Alesszióból Durazzó felé nyomulnak előre. A durazzói mohamedánok hétfőn este megesküdtek, hogy a montenegróiak előnyomulásának ellen fognak állni. Ugyanily esküt tettek a katolikus hegyi törzsek is, a kik nem akarják tűrni sem a montenegróiak, sem a szerbek uralmát.

Kattaró, november 20. Szkutari parancsnoka, Esszád bass, a montenegrói királynak értésére adta, hogy Szkutarit még abban az esetben sem fogja átadni, ha erre Konstantinápolyból parancsot kapna és folytatni fogja a háborút.

Románia kívánságai.

Szófia: A kormány hivatalos tárgyalásokat kezdett Romániával. Külön megbízottat küld Bukarestbe, hogy a Román kormány kívánságai felől tájékozódjék. Ez a misszió azonos azzal, amelyet tett Danev Budapestre utazásakor s közölte a bolgár szobranje álláspontját. Miután Danev jelentést tett utjának eredményéről, bizalmas érintkezés volt Károly romániai királlyal Ferdinánd közeli rokonságában.

A hercegnő kedvese.

— Színházi szenzáció Párisban. —

(Saját levelezőnkől.)

Vasárnap mutatták be Párisban a Theatre des Variétésben Flers és Caillevet új darabját, amelynek a címe *A pálmás frakk*. A pálmás: a francia akadémia tagság jelvénye s Daudet Alfonz és Goncourt akik mindig engesztelhetetlen ellenségei voltak az akadémianak, ha még élnének, bizonyára örömmel üdvöznék az új darabot. A darab elmésen gunyolja ki az akadémia, de különösen a jelölések módját. A darab meséje különben egy egész szimpla kis szerelmi intrika, de tele van a négyfelvonásos vígjáték nagyszerű ötletekkel, elmés apercukel, meglepő fordulatokkal, kitűnő szójátékokkal. „A király”, a „Szent kő”, a „Papa” és „Prime Rose” szerzői ezuttal is nagy sereg kitűnő típust vittek a színpadra, akik közül a legmulatságosabbak a gyengeelméjű, főrangú származására büszke de Moulevrier herceg, aki tagja az akadémianak, a felesége egy amerikai milliárdos leánya, aki mindig új szeretőt keres és talál s végül Parmeline, egy komikus zeneszerző, akinek szerepében Páris egyik legjobb színésze, Max Dearly tündette ki magát.

A darab legjobb része a harmadik felvonás, amely egy új akadémikus felavatását mutatja be. Nemcsak a ceremóniát, de még a Palais Mazarin dísztermét is hűségesen vitték a színpadra. Az újonnan felavatandó akadémikus Parmeline, a hercegnő kedvese, akit épen a herceg ajánl a tagságra, még pedig azért, mert ő „se nem drámaíró, se regényíró, nem esztétikus és nem történelembúvár, sőt még csak

nem is generális s így van remény rá, hogy az akadémia csinálhat belőle valamit."

Fliers-tól és Caillavet-től, ettől a két jókedvű gamin-tól nem vették rossz néven a párisiak, hogy a legmaróbb szatírával támadták meg az akadémiát. Hogy mennyire nem vették rossz néven, annak bizonyítéka, hogy Poincaré miniszterelnök, aki maga is tagja az akadémiának, szintén jelen volt a premiéren, sőt olyan lelkesen és jókedvűen tapsolt, mintha a kormányzás gondjai nem is bántanák őt.

A negyedik felvonás színhelye az Elysée, az elnöki palota s ez a felvonás a köztársasági elnököt támadja a guny fegyverével. A köztársasági elnök kezét az alkotmány annyira megkötö, hogy ő maga haszontalan figurává törpül s szinte jól esik neki, hogyha a reprezentálás kötelességén kívül valami dolga akad. Az akadémia új tagját bemutatják az elnöknek, aki — csak hogy valami munkája legyen — unokanővérét férjhez adja hozzá. Így este nyugodtan hajthatja le fejét s Titus császár példájára elmondhatja, hogy nem veszett kárba az elmúlt nap.

A Theatre des Varietes nagyszerű színészgárdája felejthetetlen előadást produkált. Guy a gögös herceg, Jeanne Granier asszony a hercegnő, Brasseur az akadémiai tag, Lavalliere kisasszony az elnök unokahuga s Max Dearly Parmeline szerepében egyformán jók voltak. A premier közönsége sokszor szakította meg lelkes tapsával az előadást.

Valószínű, hogy a szezon végén Budapestre, s így a magyar vidéki városokba is lekerül ez a vigjáték.

H. Z.

Ujabb küzdelem.

A képviselőház ülése hétfőn.

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, november 20.

A király ma délelőtt háromnegyed tíz órakor kihallgatáson fogadta Berchtold Lipót gróf közös külügyminisztert. A kihallgatás fél óra hosszat tartott.

Tisza István gróf, a képviselőház elnöke ma délelőtt tizenegy órakor szintén magánkihallgatáson jelent meg a király előtt. Tisza gróf háromnegyed tizenkét óráig volt a királynál.

A delegációk előreláthatóan pénteken fejezik be munkásságukat; az osztrák delegátusok szombaton mennek vissza Bécsbe, és ugyanakkor utazik el a király is. A delegáció befejezése után azonban ezáltal nem pihenő következik a politikai életben, hanem újabb küzdelem.

A képviselőházat már hétfőre, november 25-ikén délelőtt tíz órára ülésre hívták össze. Az ülés célja, a közzétett értesítés szerint: *Intézkedés a további teendőkről.*

Az első ülésen, hétfőn délelőtt be fogják terjeszteni a pénzügyi-bizottság jelentését az 1913-iki állami költségvetésről. A gyakorlat az, hogy a jelentést harmadnapra tűzik ki napirendre; e szerint a következő ülés szerdán lenne. A házszabályok azonban kifejezetten megengedik azt is, hogy valamely javaslatot, ha tárgyalása sürgősnek látszik, már a következő ülés napirendjére kitűzzenek. Valószínű, hogy a Ház ezáltal is ki fogja mondani a sürgősséget.

A míg a költségvetés tárgyalása véget nem ér: a képviselőház naponként két ülést fog tartani: délelőtt tiztől délután kettőig és délután négytől este nyolcig. Ily módon egy hét alatt mindenesetre végez a Ház a költségvetéssel, a mely után azonnal a nyugdíjjavaslatot fogják tárgyalni. Még egy két, határidőhöz kötött javaslat kerül napirendre és azután, december 8-ika táján, ismét elnapolják a képviselőházat.

Az ellenzékkel való egyezkedés csak a program elintézése után kezdődhetik, — ha ugyan megkezdődik. — Itt említjük meg, hogy a szövetkezett ellenzéki pártok csütörtökön délután öt órakor együttes értekezletet tartanak.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Heti műsor:

Csütörtök: *Saphó*, szimfónia.

Péntek: *Ábrahám a menyorszámban*, operette.

Szombat: *Ábrahám a menyorszámban*, operette.

Vasárnap: Délután: *A szép gárdista*, operette. Este: *Limonádé ezredes*, operette.

* **Bezárt színház.** Nyiragyházán most egyébről se beszélnek, mint *Kertész Bertalan* rendőrkapitánynak arról a rendeletéről, amelyivel a városi színházat tűzveszélyessége való hivatkozással egészen váratlanul bezáratta. A közel negyvenezer lakosú város így épen a fő szezonban *színház nélkül maradt*. A rendelet kellemetlenül érintette *Zilahy Gyula* szinigazgatót, aki táviratban fordult a belügyminiszterhez jogorvoslatért. A belügyminiszter a távirati kérelemre leiratot intézett Szabolcsmegye alispánjához, skit arról értesített, hogy a rendőrkapitány intézkedése ellen nem tesz észrevételt.

* **Ábrahám a menyorszámban.** A múlt heti nagy siker után most kétszer egymásután, pénteken és szombaton ismét színre kerül *Ábrahám a menyorszámban* operette. Ezt a dallamos és komoly zenéjű hatásos operettet nagy siker mellett adták az aradi színpadon. A pénteki és szombati előadás a premier szereposztásában kerül színre.

* **Sapho.** Ma, csütörtökön, *Daudet* Alfonz világhírű drámája, a *Saphó*, kerül színre, a premier szereposztásában.

* **Saharet az Aranykalitkában.** (Az *Uránia* szenzációja.) A világ legnagyobb művésznőt hódította meg diadalmas utján a kinematográfia. *Asta Nielsen*, *Henny Porten*, *Rayene* asszony és *Saharet* ma már ép olyan ünnepelelt mozi művésznők, mint amilyenek a színpadon. Meg kell csak nézni *Saharet* a világ legnagyobb és legünnepelelt tancosnőjét az *Uránia* új darabjában, az *Aranykalitkában*. Esményi szépsége, mely a németek legnagyobb művészt *Lenbachot* is rabul ejtette, fenomenális táncművészete megfogja nézőt és mintha nem is valóságot látnánk, hanem víziót vonulna el szemünk előtt, olyan mély hatást gyakorol. Esményi szép ez a kép, szebbet alig láttak. A mozi művészet valósággal szenzációt hozott ki a képteknika terén. Tükör felvételek, árnyképek egész légijója jelenik meg a darabban. Aztán *Saharet* táncol. Ha semmi egyéb sem volna a képen, egymagában ez elegendő volna a legnagyobb érdeklődés felkeltésére. Nézz meg mindenki az *Uránia* szenzációs képét, melynél szebbet még nem láttunk.

* **Saharet a mozivásznon.** Minden eredeti, meglepő ötlet, amely a színészettel és a művészzel kapcsolatos, a kinematográfia feneketlen kohójában ölt testet. *Saharet*, a színpadok és a koncert termek tüneményes táncfenoménya fellép egy mozi drámában s egy egész szerepet végigjátszik, hogy közben bemutatassa az ő egyéni művészetét, a test ritmikus mozgásának legszebb formáit s a tánc költészetének legtáprázatosabb virágait. Határozottan szerencsés idea, amely nemcsak arra alkalmas, hogy a mozi színházaknak telt házakat vonzzon, hanem alkalmat nyújt arra is, hogy az egyszerűbb néposztály is végigélvezhesse olcsó pénzért *Saharet* táncművészetét, amibe eddig csak azok a hivátságosak gyönyörködhetek, akik drágán megfizethették a nem mindennapos szórakozást. *Saharet* mint táncoló művésznőt felfedezni legalább is naivság volna, az ő neve mellett elhalványul minden más táncművészneve, mint mozi színészneve pedig meglepően kiváló. Az *Apolló* színháznak úgy erkölcsi, mint anyagi sikert hozott a mai bemutatás.

* **Culp Julia** december 1-én tartja egyetlen dalestélyét a „Fehér Keresztben.” Jegyek *Kerpel Izsó* könyvkereskedésében kaphatók.

* **A balkáni háború borzalmait mozifelvételekben.** (Az *Apolló* színház aktuális eseménye) Nagyon érdekes eseménye lesz a csütörtöki műsornak. Vetítésre kerül több eredeti felvétel, amely a bolgárok és a törökök véres csatáiról készültek.

* 60 kötet könyv 1 kor. 40 fill.-ért, 16 hangjeggy 2 kor. 40 fill.-ért kaphatók kölcsönzési *Kerpel Izsó* kölcsönzőintézetében, Aradon.

* E hét újdonságai: *Molnár Ferenc*: farkas, *Condillac*: Értekezés az érzetekről *for Jancsovits Ferenc*. Kaphatók: *Kerpel Izsónál*.

Megrágalmazott királyi gyóntató

— Kétszázhusz főúri tanu egy udvari botránypörben. —

Távirati tudósítás.

München, november 20.

Tegnapig csak az udvarnál és az udvarban igen közel álló főúri körökben tudtak arról a botránypöréről, melynek főszereplői az udvar kedves gyóntató papjai. Ma már az egész város a legnyilvánosabb érdeklődéssel várja a szenzációsnak ígérkező büntetőfő tárgyalást.

Világi papság áll szemben ebben a nagy fejtűnést keltő afférban a szerzetesekkel. A bajorországi franciskariusok tartományi főnöke és annak intimus barátja, néhai *Károly Tivadar* herceg feleségének gyóntatója a vádlottak, akiket rágalmaszért állított a törvényszék elé az elhunyt urakodó herceg volt gyóntatója, aki világi pap, még most is nagy befolyású ember és akinek nagy szerű összeköttetései vannak a legmagasabb körökben. Rágalmakat szórtak a vádlottak felőle vádirat szerint nemcsak a bajor udvarnál és főnemesi családoknál, hanem az osztrák arisztokrácia körében is diszkreditáltak. Ugyszólván az egész góthai almanach be van idézve tanukul. E képzelhetetlen az a tónus, a melyben az ellenes geskedők egymásról a becületet leszedték. A legfelső helyen mindent elkövettek, hogy békés meg egyezést teremtsenek, de a királyi gyóntató rugaszkodik kartársai szigorú megbüntetéséhez.

A vádlott szerzetesek cselszövésének tulajdonképen célja az volt, hogy megmentsenek egy német és osztrák klerikális körökben nagy tekintélynek örvendő kereskedelmi tanácsost a anyagi bukástól. A tanácsos, aki azelőtt *Triest*be lakott, egy klerikális kiadó és műintézetnek igazgatója és a ferencrendiekkel szoros üzleti viszonyban állott. A müncheni érseki palotában is igen kedvelt személy volt, sőt az osztrák feudális főnemesség körében is népszerűségre teszert. Megkísérelte, hogy vállalatának részvénye a főmagánvadász útján a bajor udvarnál és arisztokrácia körében elhelyezze. Az udvari káplán maga is jelentékeny összegig vállalt érdeklődés és csak mikor már igen sokakat rávett részvénvásárlásra, tudta meg, hogy a papirok teljesen értéktelenek és a tanácsos becsapta őt, mikor az intézet pénzügyi helyzetét és mérlegét feltárta előtte. Százazretket vesztek bajor és osztrák főúriak a részvényeken, akik csak az udvari pap kedvéért vásárolták azokat. A kereskedelmi tanácsos ezáltal roppant kellemetlen helyzetbe került az udvari pappal szemben és minthogy tudta, hogy ez a befolyását és összeköttetéseit most elveszti, fel fogja használni, elhatározta, hogy tönkreteszi a papot.

Erre a célra nyújtottak segédkezet a franciskánusok, akik itt le nem írható rágalmaszokat helyeztek el mindenütt, ahol az udvar kedves papját ismerték és nagy tekintélynek hódoltak, ahahatártalan bizalommal voltak iránta. Mint gyóntatók, igen közel fértek mindenkihez és még attól sem rettentek vissza, hogy a piszkos üzleti kedvéért az udvar magas hölgyeinek nevét összeköttetésbe hozzák az udvari papéval. A főpapság körében rendkívül visszatetszést szült az affér egész a római kuriáig eljutott az egész Bajorországot most már izgalomban tartó kínos ügynek a hullámai, Kétszázhusz tanu kapott idézőt a decemberben megtartandó tárgyalásra.

HIREK.

A csevegő király.

— Az udvari ebéd érdekességei. —

Távirati tudósítás.

Budapest, november 20.

Ma volt a második delegációs udvari ebéd, melyen a közös minisztérium tagjai, a kormány tagjai, diplomaták és azonkívül a delegátusok második csoportja vett részt. A király igen jól nézett ki és jó kedvé volt. Vacsora után cerclet tartott. Legelőször is Khuen Héderváry grófot szólította meg, akivel szemben meglegedésének adott kifejezést, hogy a delegáció munkái szép és kedvező eredményekhez vezettek.

— Hála Istennek gyorsan dolgozhattunk, szölt Héderváry.

— Nemcsak gyorsan, de igen jól dolgoztak, válaszolt a király.

Khuen-Héderváry azután *szerecsékivánát* fejezte ki az új főherceghez, Zita főhercegasszony fiához. A király megköszönte s mosolyogva így szólt:

— Ugy hallom igen fess gyerek.

Megszólította azután *Czirák* Antal grótot, *Láng* Lajost, *Dániel* Ernőt, *Solymosy* Ödön bárót, aki huszárszázadosi uniformisban jelent meg. A király érdeklődött hogyléte iránt, mert Solymosy az utóbbi időben beteg volt. A beszéd folyamán a külügyi helyzet komolysága is szóba került; Solymosy megjegyezte, hogy a válság igen komoly.

— Ez igaz, szölt a király.

— Dacára magas koromnak, kész vagyok hazámért küzdeni, — mondta Solymosy. Azután Berzeviczyt és Návayt szólította meg a király. Návay előtt a király reményének adott kifejezést, hogy a belpolitikai helyzetben is nemsokára béke és rend fog uralkodni.

Nagy terecsék elismerését fejezte ki a király a külügyi bizottság jelentéséért. Szóba került Prohászka ügye is. A király erre vonatkozólag így szólt:

— Ma már egy funkcionáriusunk elutazott Szerbiába és remélem, ki fog derülni, hogy ezen ügyben elterjesztett hírek tuzottak. Azután a király az osztrák delegáció tagjaival beszélgetett.

— Az aradi autonóm katolikus kör ez idén rendezendő szerdai felolvasásai sorát ma délután kezdték meg az ipartestületi székház nagytermében. Az első estélyt és az előadások sorozatát a kör egyházi elnöke, *Lakatos* Ottó dr. minorita rendfőnök nyitotta meg, aki visszapillantást vetett a kör eddigi felolvasó estéinek sikerére és eredményeire. A vallásos szellem és hitélet fejlesztésének egyik fegyverét látja ezekben a kultur-estékben, amelyek közelebb hozzák és összetartják az aradi katolikusokat. — Az elnöki megnyitóbeszéd után *Kaletzky* Vilma zenetanárnő egy Liszt és Reinhold zongoraszámot interpretált mély érzéssel. Végül pedig *Krüger* Aladár dr. nagyváradi ügyvéd mondott hosszabb beszédet, amelyben azt fejtegette, hogy a hit a legnagyobb tudás.

— Esküvő a Rotschild-családban. *Londonból* táviratozzák: A központi zsinagógában ma volt a bécsi báró *Rotschild* Alfonz esküvője *miss Sebag-Montefiore* Clarence szal. Soha ennél fényesebb lakodalmat nem látott az angol főváros. A menyasszony és a nyoszolyólányok öltözékei fölértek egy egy vagyonnal. *Sebag-Montefiore* nászajándékul milliókat érő brüsszeli csipkéket és ékszereket adott leányának, a vőlegény pedig egy gyöngygyűrűt adott, amelyet a menyasszony az esküvőn viselt, azonkívül pedig valósággal elárasztotta briliánsokkal.

— Gyógyfürdő helyett játékbank. A budapesti Margitsziget felvirágoztatása céljából tervezett Szent Margitsziget Gyógyfürdő részvénytársaság most alakult meg és már a jövő esztendőben meg akarja kezdeni tevékenységét. Hogy milyen is lesz a Margitsziget „felvirágoztatása”, arról az elfogulatlan embernek már most is lehet némi fogalma. Tudni kell például, hogy az új gyógyfürdő részvénytársaság alelnöke *Hardegg* János, egyúttal elnöke annak a nagy részvénytársaságnak is, amely különböző címek alá vonulva tartja az abbáziai, sinayai és konstanzei hirhedi játékbankokat. Majdnem bizonyosra lehet venni, hogy ez a részvénytársaság a Margitszigeten sem fog lemondani legjobb jövedelmi forrásáról, a játékbankról és első teendője lesz valami Casino, vagy klub alakítása, amelyben otthont nyit a chemin de fer-nek, ruletnek. A nagyközönség erről mit sem sejt és a legszebb reményekkel tekint a Margitsziget jövője elé, mert hiszen mindenki azt várja, hogy a gyógyfürdő részvénytársaság a sziget gyógyító erejű forrásait akarja kihasználni. A valóság pedig, amint a közönség kiábrándulva veszi majd tudomásul, az lesz, hogy az új társaság a közönség zsebére utazik és az lesz a fő-főgondja, hogy mennél több pénzt szedjen el százalékos címen a Margitsziget természeti szépségeire, gyógyforrásaira vagyakozóktól.

— Kolera Belgrádban. Nagy rémületet kelt Belgrádban, hogy az albán foglyok között, akiket a nyugati harctérről idehozottak, több koleraeset fordult elő. — A hazánkhoz közeledő rettenetes betegség elkerülése végett a magyar kormány megtette a kellő óvintézkedéseket. A legutóbbi napokban a balkáni kolera felől érkezett — nem hivatalos forrásból eredő — híradások folytán a mai napon tett intézkedésekkel a belügyminisztérium a kolerával fertőzött helyekről érkező utasoknak és azok podgyásának orvosi vizsgálatát rendelte el *Orsován* a vasuti állomáson, ugyszintén *Báziáson* ugy a hajón, mint a vasuti állomáson érkező utasokkal szemben a belügyminisztérium az orvosi vizsgálatra külön járványorvosokat küldött ki. Ugyanezt a vasuti orvosi vizsgálatot rendeli el és lépteti életbe a belügyminisztérium *Predealon* is. Ugyancsak nem hivatalos forrásból eredő legújabb hírek szerint már a *bolgár hadseregben is pusztít a kolera*. Miután a vasuti összeköttetés Szófia felől ma is főnáll és a kolera behurcolása ezuton is fenyegethet bennünket, belügyminisztérium elrendeli a Bulgáriából Magyarországra érkező utasoknak Ujvidéken való orvosi vizsgálatát is, amit, ha majd a vonatok újra Konstantinápolyig közelednek, a Konstantinápolyból érkező utasokra is ki fog terjeszteni.

— Szerelmi botrány a római arisztokráciában. Nagy botrány van az olasz arisztokrácia világának. Moskini képviselő, többszörös milliomos, *hütlenségen érte nejét*, aki egy amerikai milliomos leánya. A csábító *Diode* Belgarde gróf haditengerész, sorhajóhadnagy, a firenzei arisztokrácia egyik nevezetes tagja. A férj feljelentést tett házasságszegő felesége és a csábító ellen. Mindkettőjüket letartóztatták, mert az olasz törvények szigorúan büntetik a házasságtörést.

— Elégett repülőgépek. *Budapestről* táviratozzák: Ma délután felöt órakor a rákosi repülő terezen dolgozó aviatikusok megdöbbenve látták, hogy a 14-es számú hangárból, amely *Csók* Károly és *Valion* József tulajdona, lángok csapnak fel. Értésítették a tűzoltóságot, amely elég gyorsan kivonult, de mire odaértek, a 13. számú hangárral együtt leégett. A két hangárban lévő gépek is odaégték. A 13. számú hangár tulajdonosa *Zsemlye* Elemér. A tűz úgy keletkezett, hogy *Valion* Ferenc tüzet rakott a hangárba és attól kapott lángra a faépület.

— Inger Szolimán levele Konstantinápolyból. Ismeretes, hogy Inger Szolimán biharmegyei földbirtokos kiment Konstantinápolyba, de előbb egy magyar önkéntes ezredet akart szervezni a törökök támogatása céljából. A szervezés nem sikerült és így a törökbarát magyar földesur egyedül utazott le. Tegnap jelentkezett az emir. Konstantinápolyból levelet irt a „Nagyváradi Napló”-nak. Érdekes levél. Visszatükrözi azt a tehetetlen kétségbeesést, ami Konstantinápolyban uralkodik. Ime a levél:

Kedves Szerkesztő ur! Itt tartózkodom Konstantinápolyban már napok óta. Fájdalom: nem jól áll ügyünk! A helyzet olyan, hogy az én véleményem szerint sok jót remélni nem is lehet. Sem az ellenség részéről, sem a nagyhatalmaktól jót nem várhatunk! Az ember szíve fáj, ha az ozmán birodalom szomorú sorsára gondol. Az istennek kell itt csodat tennie! A jó tanács, a fidozás, az utólagos sietség mindhiába! A török birodalom súlyos csapásaihoz jött most legújában a kolera és ezzel teljes lett a mi égbekiáltó nyomoruságunk. Nem irhatok sokat, nem beszélhetek részletekről. Este megint kiutazom a városból. Most be kellett jönnöm a városba, mert elintézni való dolgaim akadtak. Sebtyben írom ezeket a sorokat. Itt már nem segíthet semmi, csak az élet-halálharc, de erre az embereket nehéz felbuzdítani. Elvesztették a fejüket, oda van minden reményességük és — élni akarnak s ezért kell a félholdnak elvesznie! üdvözléssel híve Emir Szulejman.

— Anarchistának nézett román költő. Ellenzéki forrásból terjesztik Tisza aradi beszámolójaival kapcsolatosan a következő kalandos históriát:

A detektíveknek már a beszámoló előtti napon feltűnt egy középkorú, félig ősz idegen, aki erősen szemlélődve járt-kelt Arad utcáin. A beszámoló előtt amugy is ideges titkos rendőrök nyomába szegődtek az idegennek s csakhamar egyhangulag megállapították, hogy az *gyanus*. Nemsokára alapja is lett a gyanúnak. Az idegen ugyanis néhány előkelő román vezető-embernél tett látogatást *Pop* C. Istvánnal és néhány más, ugynevezett agitátornál, a kávéházban pedig egy sarokba vonulva román újságírókkal folytatott tárgyalásokat. Estére már nagyon gyanus volt az ember s a rendőrség egyik tagja a tapasztalatok alapján meg is állapította, hogy az idegen nem lehet más, mint *anarchista*, aki egyenesen azért jött, hogy Tisza István ellen merényletet kövessen el. Ha volt valaki, aki kétkedett ebben a súlyos kijelentésben, másnap reggelre minden kétséget eloszlatott az a tény, hogy az egyik detektív kiderítette, hogy a gyanus idegen a *Fehér Kereszt*-szállóban bérelt lakást, még pedig szemben annak a teremnek az ajtajával, ahol Tisza István beszámolójának kellett elhangzani. A detektívek egy része ettől a felfedezéstől kezdve, pillanatra sem tévesztette szem elől az „anarchistát.” Délután két óra tájban, amikor Tisza István már a szállóban volt, megindult az anarchista a szállóba, de csak a kapuig juthatott el. Ott utját állták a detektívek. Az idegen előbb románul, majd franciául, németül próbálta megmagyarázni, hogy neki dolga van a lakásán, de hiába volt minden, a rendőrök nem eresztették be. Mit volt tennie, bevonult a szemközti lévő Városi-kávéházba és ott töprengett rajta, hogy vajon miért is nem engedik őt a szállására. Közben a *Fehér Kereszt* nagytermében véget ért a beszámoló és a Városi-kávéházba is bevetődött néhány aradi román újságíró, akiknek az idegen elmondta, hogy nem engedik be a szállóban lévő lakására. Az újságírók természetesen rögtön kérdőre vonták a rendőröket, ahol megtudták, hogy az idegent, aki nem volt más, mint *Cosbuc* György, a románok jeles poétája, a beszámoló izgalmaiban anarchistának nézte a buzgó rendőrség és azért nem engedték a szállására.

— Lemondott községi előljáróság. Kötegyán biharmegyei község előljárósága megjelent *Csanády* főszolgabíró előtt és lemondott. Az előljáróság tagjai kijelentették, hogy nem tudják minden erejüket a községnek és a közérdeknek szentelni, mert vagyontalanok és kenyér után kell járniok. A főszolgabíró elfogadta a lemondást.

— Milyen idő várható? (A meteorológiai intézet jelentése.) Változékony és enyhébb idő várható, helyenkint, főleg északon meg nyugaton csapadékkal. Sürgönyprognózis: Változékony, enyhébb, elvélve csapadék. Déli hőmérséklet 6-6 C.

— Schröder Béla hamburgi szereplése. Hamburgban sok magyar él állandóan; egyesültük is van, a „Hamburgi Magyar Egyesület,” a melynek diszelnöke Post Miklós cs. és kir. osztrák és magyar főkonzul, elnöke pedig Weber Gusztáv, a Ferenc József rend lovagja. Az egyesület már tizenhetedik éve, hogy fennáll. Most, hogy még intenzívebb munkát végezhesen, klub helyiséget is bérelt a Börsen Brücke 2a. sz. alatt. A jövőben még nagyobb arányu lesz az egyesület eddigi gazdag humánus és hazafias működése, amennyiben már magyar nyelvi tanfolyamot állított és keddenként magyar vonatkozású felolvasásokat s előadásokat rendez. A politika természetesen távol áll úgy a klubélettől, mint az előadásoktól. Az első ilyen előadást november 19 én Schröder Béla fogja tartani: „A Balkán háború és annak európai gazdasági jelentősége” címen.

— Döghust evő aradi lelencek. Az aradi állami gyermekmenhely lelencei közül állandóan 5-6 gyermek volt kint gondozás végett Gyüre Mátyas csanádpalotai gazdánál, aki minden gyermekért havonként 10 koronát kapott. Gyürenek nemrégiben elhullott három bizó sertése, ezt azonban nem jelentette be a hatóságoknak, hanem a döglött állatok húását a gyermekek táplálására használta fel. Több mint két hétig ettek a gyermekek a döghusból, míg közülük először három, azután kettő megbetegedett. A lelkelen ember orvost sem hívott hozzájuk, de a szomszédok megtudták a dolgot és jelentést tettek a csendőrségnek. Gyüre beismerte bűnét, mire megindult ellene a büntető eljárás. A beteg gyermekeket bezállították az aradi gyermekmenhelyre, ahol ápolás alá vették őket.

— Öngyilkos volt főhadnagy. Zomborból táviratozzák: Speizer Gusztáv volt dzsídás főhadnagy ma halántékon lötte magát és nyomban meghalt. A főhadnagy aglegény volt. Valamikor mint jómódu ember sokat járt az előkelő társaságba. Utóbb elszegényedett s öreg napjaira barátai támogatására szorult. Betegség is kirozta, mire egy kétségbeesett pillanatában rászánta magát az öngyilkosságra.

— Adomány. Groszmann Ármán Facsádról 10 koronát adományozott az aradi tüdőbeteg-gondozó intézet céljaira. E nemes adományért ez uton mond hálás köszönetet az intézmény nevében Hermann Károly ideiglenes pénztárnok.

— Modern ékszerek, műtővös tárgyak nász, alkalmi ajándék, dísz tárgyak, evő és ivókészletek ezüstből, világhírű gyártmányú órák szolid árban beszerezhetők Igaz Sándor elsőrangú ékszerésznél Arad, Andrassy-tér, Minorita-palota. Telefon 321.

— Időelőtt leleplezett szobor. Nagyváradról jelentik: Pár nappal ezelőtt Szigligeti Ede leleplezésre váró szobrát egy éjszakai multság után leleplezte egy jókedvű társaság, amelyben két ügyvéd is résztvett. Az éjszakai leleplezést három rendőr is végignézte, de nem mertek jelentést tenni a tettesek ellen. A megindult vizsgálat során Bartha rendőrkapitány hallgatta ki a három rendőrt, akik azzal védekeztek, hogy ők nem léphetek közbe és a dologról jelentést sem kellett tenniük, mert hiszen nem volt büntetendő cselekmény a szobor leleplezése, amely botrány nélkül folyt le. A rendőrök e védekezésükkel dorgálás árán megmenekültek a további eljárástól és tegnap ugyancsak felfüggesztette az eljárást a kihágási bíróság a szoborleleplezés tulajdonképeni elkövetője, a két ügyvéd ellen is.

— Tárgysorsjáték. Az aradi és aradvidéki román négyzet által rendezett tárgysorsjáték huzása e hó 16 án lett megtartva. Felkértek mindazok, akik ilyen sorsjegyek hirdetésében vannak, hogy esetleges nyereményük s nyereménytárgyuk átvétele iránt Bogdán Hortense urleánynál Deák Ferenc-utca 27. szám alatt érdeklődni sziveskedjenek.

— Törmelék tea, teasütemények, finom minőségű tea rumok Kotányi paprika lerakataiban József főherceg ut 3.

— Uri hölgyközönséget értesítem, hogy női divattermetek Rákóczi-utca 7. sz. alá helyeztem, ahol módomban áll tisztelt megrendelőim igényeit minden fennakadás nélkül leggyorsabban kielégíteni. Tisztelettel Huppert Henrik női szabó. 7450

— Gyanus idegenek. Szabadkáról jelentik: Szombat este egy gyanus külsejű férfi állított be Vojnits Dezső plébánoshoz. A plébános nem volt egyedül, ami láthatóan kellemetlenül érintette az idegent, aki röviden elmondta, hogy Budapestről jött egy társával együtt, mindketten magyar földesurak, akik a fővárosban egy éjjeli mulatóban elvesztették a pénzüket és most nem tudnak tovább utazni. Ezért a plébánostól segílyt kért, hogy Belgrádig utazhassanak, ahol a szerb hadseregben akarnak ápolók lenni. A plébános jelentést tett az esetről a rendőrségnek. A rendőrség a két idegent letartóztatta. Kihallgatásuk alkalmával Molinek Alfonz és Piarceski János poseni lakosoknak mondták magukat. A rendőrkapitány táviratilag érdeklődött az idegenek után és Posenből igazolták őket azzal, hogy Molinek ellen büntügyi eljárás van folyamatban és a gneseni börtönből szökött meg, úgy, hogy a börtönajtáját feltörte. A szabadkai rendőrség a két idegent fogva tartja.

— Brüll Nővérek francia és angol divattermék Batthyány-utca 17. szám alatt megnyitott. Elsőrangú izlés és szabás. 7377

— 5 perc alatt megszüntet mindenféle főtájást egy eredeti Kárpáti-féle fejfájás elleni pastilla, 1 üveg 12 adaggal 1 korona. Kapható kizárólag a készítőnél Kárpáti János gyógyszerárban Arad, Boros Béni-tér. 7031

— Olvasó közönségünk b. figyelmét felhívjuk Fischer Mór üveg és lámpaárú cégnek mai hirdetésére.

— Ujjonnan átalakított és megnagyobbitott ékszerüzletemet ajánlom a nagyközönség szives figyelmébe, hol elsőrendű ékszerek nagy választékban legelőnyösebben kaphatók. Ékszerkészítéseket és javításokat legszakoskerüben elvállalok. Waldmann I. Szabadság tér 15. 5761

— Tisztelettel értesítem a n. é. hölgyközönséget, hogy bevásárlási utamból megjöttem és magammal hoztam a legújabb és legszebb párisi és bécsi öszi és téli modell újdonságokat. Üzletem régi jó hírneve garanciát nyújt a hölgyeknek, hogy olcsó árak mellett senki sem versenyezhet velem. Grünblatt Antonia női kalap divatterme Szabadság-tér 11. 1756

— Papírfeldolgozó vállalat Ingusz I. és Fia Arad (vár) cs. és kir. katonai fegyház a géperőre berendezett nagybani kalap-, csomagoló-, koszu és cukorka-dobozok gyártását megkezdte. Kérjük előforduló szükségletnél ajánlatainkat kérni.

— Üzlet áthelyezés miatt rendkívüli lezártított árak Hegedüs Gyula cégnél Arad, Andrassy-tér 15.

— A legmegbízhatóbbak a Messenger-boyok. Telefon 816.

TARKASÁGOK.

(A pilulák.) A Városi törzsasztalnál orvosok ültek és élénken vitatkoztak. Az egyik valami csodaszere terelte a beszélgetést, melyről a társaságban többen azt állították, hogy nemcsak nem ér semmit, de még ártalmas is. De az orvos hevesen védekezte:

— Kérem, én már tíz év óta használom ezeket a pilulákat és még egy páciensem sem panaszkodott. Hát mit jelent ez?

Az önérvényes kérdésre valaki csendesen megjegyezte:

— Hogy a holtak nem beszélnek!

(A gavallér.) Egy aradmegyei kastélyban nagy vadászmulatságra gyűltek össze a fővárosi gavallérok. Vacsora után a vendégek az előcsarnokban vették felöltőjüket és bucsuzni kezdtek. Csak az egyik gavallér állott tétován. Az inas zavartan mondta neki:

— Nagyságos ur, nem értem, hogyan történt, de a felöltő elveszett... nem találom!...

A háziasszony mentegetőzve szólott!

— Lehetetlen! No ilyesmi igazán nem fordult még elő nálam!

A gavallér, aki híres arról, hogy tízszer oly gazdagnak szeret látszani, mint amilyen, előkelő mosollyal válaszolta jó hangosan, hogy mindenki meghalhatta:

— Oh, semmi baj, kezét csókolom! Az egészben csak az a kellemetlen, hogy ebben a hónapban nem mehetek Londonba!

— Miért?

— Mert az én ruháimat Londonban szoktam meg-

rendelni és oda szoktam utazni a szabómhoz, hogy mértéket vegyen rólam.

E pillanatban örvendezve szaladt be az udvarról egy cselédleány, egy felöltőt lobogtatva kezében harci jelnek:

— Megvan a kabát! Künn volt a tornáccon!

Az inas átvette, megnézte a belését és csalódottan mondta:

— Ez nem az!

De a gavallér vigan mondta:

— Ej, dehogyan nem! Hát nem látja, hogy az én monogrammom van benne?

— Az ám! De tessék csak ezt a kis felírást nézni a gallérián!

A szabócég szokásos védjegyén ez állott: „Márton férfiszabó — Arad.”

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ A Holtzer ügy táblai tárgyalása. Holtzer Mihály tömeges váltóhamisításának ügye ismét aktuális. Az aradi törvényszék több évi szabadságvesztést kiszabó ítéletét hosszú hónapok óta nem tudja fölbírálni a nagyvárad királyi tábla, mert Holtzer betegségére hivatkozva többször kérte a táblai tárgyalás elhalasztását. Most vizsgálták meg másodszer az aradi törvényszéki orvosok Holtzer egészségi állapotát és azt állapították meg, hogy tüdő és szívbajban szenved, azonban betegsége nem akadályozza meg abban, hogy Nagyváradra utazhasson. A törvényszéki orvosok véleménye alapján valószínűleg már legközelebb kitűzi a nagyvárad ítéletábla a tárgyalás napját és arra elővezetés mellett idézi meg Holtzer Mihályt.

MEGTAKARÍTÁS-A HÁZTARTÁSBAN.

Pénzt és időt, munkát és fáradságot takarít a

Sunlight Szappan

mert gyorsabban és könnyebben mos, mint minden más szappan a hozzátelemek pedig fölöslegessé válnak. Hasonló nevű vagy hasonló kinézésű értéktelen utánzatoktól óvakodjunk.

Kísérlelje meg a Sunlight-mosómodszert.

Lever & Co., G.m.b.H., Wien III. L. 66

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

A tőzsde és a háború.

Távirati tudósítás.

Budapest, november 20

A prizrendi konzul rejtelmes ügye és a monarchia erélyes fellépése Szerbiával szemben a spekulációt igen tartózkodóvá tette. A logika és józanság azt diktálja, hogy Szerbia nem juttatja kenyértörésre a dolgot és végül engedni fog. A kontremint ez a megfontolás tartja vissza újabb előrenyomulástól, viszont a hausse jól tudja, hogy egy esetleges mozgósítás ismét nagyobb áreséseket eredményezne. Ezek az ellentétes megfontolások a spekulációt igen tartózkodóvá teszik és senkinek sincs bátorsága most, amikor a kocka minden percben jobbra, vagy balra dőlhet, magát felfelé vagy lefelé angazsálni. Ez a megáratata annak, hogy a lapok sötét helyzetképei dacára az üzlet csak alig 2-3 koronával olcsóbb árfolyamon indult. A kontremint óvatosabb része a nagy bizonytalanságban sietett az olcsó árakon magát befedezni s szimatja helyesnek bizonyult, mert Bécs mindjárt a megnyitáskor szilárdabban jött. Ennek, valamint a mozgósítási hír felhivatalos dementijének hatása alatt 3-4 koronás árjavulással zárult az előtőzsde. A déli tőzsdén már ismertté vált Wickenburg gróf delegációs válasza Prohászka konzul ügyében, s ez a spekulációt a kedvezőbb jelfogás felé billentette. Ugy a kontre-

NEUMANN M.

férfi-, fiu- és leánykaruha telepe

Arad.

5111

Elősmert legjobb minőségű áruk.
Külön osztály mértékszerinti megrendelésekre.

uri szabó
és. és kir. udvari és kamarai szállító

min fedező vételei, valamint a kulisz vélemény-
vásárlásai, melyek időnként igen élénk forgalmat
idéztek elő, az árnyót lényegesen *megjavították*,
ugy, hogy egyenként zárlatig 5-6 koronás
áremelkedés konstataható a tegnapi zárlathoz ké-
pest. A forgalom nagyon élénk, az üzletmenet
pedig *általában nagyon izgalmas* volt, mert a
helyzetről érkező hírek tartalma szerint a spe-
kuláció folyton változtatja ángázsmánját.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távlati tudósítás.

Budapest, november 20

Készáru.

Amerika 1 olcsóbb. Kinálat, vételkedv korlátozott 15
ezer mm. 5 fill. olcsóbb.

Határidő.

	Déli zárlat	2 órai zárlat
Buza 1913. áprilisi	11.97-11.98	11.99-12.00
Rozs 1913. áprilisi	10.49	10.50 10.51
Tengeri 1913. májusi	7.88-7.89	7.88-7.89
Zab 1913. áprilisi	10.90-10.91	10.90-10.91

Ár az árak 50 különként számítva.

Budapesti értéktőzsde (nov. 20.)

Magyar hitel	794 50
Osztrák hitel	609 —
4% koronajáradék	84 45
Osztr.-magy.-államvasuti	668 50
Jelzálogbank	420 —
Lezámitolóbank	511 —
Hazai Bank	286 —
Magyar Bank	542 —
Keresk. Bank	3730 —
Rimamurányi	704 —
Salgótarjáni	734 —
Közuti Vasút	672 —
Városi Villamos	374 —

Bécsi értéktőzsde (nov. 20.)

Osztrák hitel	607 —
Magyar hitel	790 —
Osztrák-magyar államv.	684 50
Déli vasút	108 75

A Temesvári Lloydársulat terménycarnokának
hivatalos árjegyzése. (Árak 100 kilogrammonként korona
értékben.) 912. nov. 20. Buza 75 kilogrammos 20.40-30.40,
76 kilogrammos 20.50-20.60, 77 kilogrammos 20.60-
20.70, 78 kilogrammos 20.70-20.80 Rozs (prima) 18.60-
18.65 (közép) 18.10 18.20. Arpa (erfőző) 20.00 20.30,
(takarmány) 18.60-18.70, Zab (prima) 20.15 20.25, kö-
zép) 19.35-19.45. Tengeri rézi, (magyar) 19.80-19.90,
új 11.30-11.40, (román) régi 19.80-19.90, új 11.30-11.40,
Burgonya 100 kgr. (fehér) 5.60-5.70, (rózsza) 6.30-6.40.

Felelős szerkesztő:

Bolgár Lajos.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1912. november hó 21-én:

A) Bérlet.

A) Bérlet.

Sapho.

Színmű 5 felvonásban. Irta Daudet Alfonz. Fordította
Ábrányi Emil. Rendező Keszler Ede.

SZEMÉLYEK:

Legrand Fanny Kápolnay J.	Caoudal	Polgár
Jean Gaussin Keszler	Sancher	Benkőné
Cézár Várnai	La Borderie	Hajdutska
Divonne Pollinuszné	Hettemané	Harmath J.
Vitalis Irén Hampel I.	Doré	Fáskery M.
Déchelette Delli Lajos	Francine	Nográdi M.

Kezdeté este 7/8 órakor.

URÁNIA

Mozgófénykép színház.

(Báro Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Ma csütörtökön 1912. november 21-én:

1. Frici öngyilkos akar lenni. Humoros. — 2. Eclair
híradó. — Az erényes Lujza. — 4. Aranykalitkában.
Egy táncosnő regénye. Három felvonásban.

1912. november 21., 22. évi csütörtökön és pénteken
utolsó szám A balkán háború.

Előadások délután 1/6 órától kezdve esti fél 12 óráig.
A hölgyek kéretnek a nézőtérben kalap nélkül meg-
jelenni. — Minden előadáson katonazenekar játszik.
Helyárak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fill., III. hely
60 fill., IV. hely 40 fill., V. hely 20 fillér.

APOLLO SZÍNHÁZ

az Andrassy-téri új Lloyd-palotában.

Uránia Magyar Tudományos Színház aradi színapaci

Ma csütörtökön, 1912. november 21-én:

1. Mozgófénykép újság. A legújabb világesemények. —
2. Az özvegy férj jelöltjei. Kacagató vígjáték. — 3.
Boszorkány tűz. Látványos dráma 3 felvonásban. —
4. Palika és az angol nevelőnője. Kacagató.

Az előadások kezdete délután 1/6 órától folytató-
lagosan 11-ig tartanak. — Helyárak: Páholy, ülésen-
ként 1 kor., zártszék 1 kor., I-ső hely 80 fillér, II-ik
hely 60 fillér, III-ik hely 40 fillér, IV-ik hely 20 fill.,
— Gyermek a IV. hely kivételével a felét fizetik.
Műsort ingyen kapni a jegyszedőknél. — Saját zene-
kar. — Ruhatár. — Buffet.

NYILTTÉR.*

Érzséges, erős fogakat kap a
gyermek minden nehézség nélkül.

A csecsemők fejlődését szopós koruk-
ban a könnyen emészhető és tápláló Scott-
féle Emulsió rendszeres szedése előnyösen
támogatja. Különösen a fogzási időben mu-
tatózik szemmel láthatóan ennek a régóta
bevált gyermek-erősítő szernek a hatása.
A Scott-féle Emulsió ugyanis az egészsé-
ges és erős fogacskák fejlődésére rendki-
vül fontos csontképző mésztartalmu sokat
tartalmaz. A gyermekek állandóan vidá-
mak maradnak és a különben oly felelme-
tes fogzásból alig vehető valami észre.

A Scott-féle Emulsiót kellemes szedni
minden évszakban, mindenkor élvezhető
és hatása mindig változatlan; természet-
esen csak a valódi Scott-féle Emulsióval és
nem utánzatokkal. 6018

Egy eredeti üveg ára 2 korona 50 fillér. Minden gyógy-
tárban kapható. Ha ezen lapra hivatkozva 50 fillér értékű bé-
reget küld, Scott és Bowee G.m.b.H címére Wien, VII. akkor
egy üvegtár utján probaadatot küldünk.

A régiek szél-havának mondták

I a novembert, tudták is miért. Egy hónapban
síniesen annyi szeles, ködös nap, mint az év
utolsó előtti hónapjában, de veszedelmesebb hó-
nap nincsen ennél az érzékeny emberekre nevé.
Ebben az időben egy házban sem szabad hi-
nyoznia Fáy valódi szözeni ásványpasztilájá-
nak, hogy a hirtelen felépő meghűlést és huru-
tot azonnal meg lehessen szüntetni s ezzel ko-
molyabb bajnak elejét venni. Egy doboz ára csak
1 korona 25 fillér s minden gyógyszertárban és
drogeriában kapható. Óvakodjék az utánzatoktól.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazon asztaltársaságok, egyletek
és vendégeknek, akik felejthetetlen nóm-
nek 1912. évi november 20-án történt te-
metésénél fájdalom enyhítésére meg-
jelenni szívesek voltak, fogadják hálás
köszönetem.

7 68

Grünwald Simon.

Alólirottak mély fájdalommal és meg-
tört szívvel jelentik, hogy a legjobb és sze-
rető anyja, nagynya, jó testvér és rokon

özv. Lévai Joachimné

szül. Goldberger Katalin

folyó hó 20. án d. u. 4 órakor, életének
69. ik évében, hosszas szenvedés után jobb-
létre szenderült.

A drága halott földi tetemei f. hó
22. én, pénteken délután fél 2 órakor fog-
nak Lujza utca 4. sz. a. lakásból az aradi
izraelita sírkertben örök nyugalomra he-
lyeztetni.

Aldás és békesség emlékének!

Aradon, 1912. november hó 20-án.

Adolf, Sándor, Róza, Jolán, Rezső gyer-
mekei. Lévai Adolfné, Lévai Sandorné me-
nye. Wittenberger Lajos, Institoris Antal,
7564 Földes József vejei és unokái.

Elsőrendű Vadász
és Tourista cipők.

Kapható

Kutányi J.

ARAD,

Vörösmarty-u. 1.

2041 Telefon 335.

ÓRIÁSI

választékot talál min-
denfajta FÉRFI-, FIU-
és GYERMEK-RU-
HÁKBAN, ugyisint
CIPŐ-, KALAP- és
uri divatcikkekben

Korányinál

a Szabadság-téren, 5441

Amerikal és angol formaju
gyermek, leány és fiu cipők,
vizhatlan

Vadász cipők

Őszi és téli, női és férfi cipők
a legjobb minőségben és leg-
újabb formában.

Valamint a világhírű

SALAMANDER-CIPŐK.

Egységárban

1900

K 16-50 és K 20-50 árban.

Kizárólag

WEINBERGER JÁNOS-NAL

ARAD ÉS TEMESVÁR.

Divatjukat multa visszamaradt áruk félárban.

18128—1912. ah. sz.

Hirdetmény

a házbérjövedelem bevallása tárgyában.

A házbéradó az 1913. évre való érvénnyel kivetendő lévén, az ezen kivetés alapjául szolgáló házbérvallomási ívek benyújtására a m. kir. pénzügyminisztérium 1912. évi 111507. sz. kiadott rendeletével az 1912. évi november hónap 2. től 30-ig terjedő időt tűzte ki.

A házbérjövedelem bevallása annak a községnek előjáróságánál történik, melynek területén a ház fekszik. A házbérjövedelem bevallása kötelező van:

a) a tényleges birtokos, illetőleg vagyontársaság esetén az összes tényleges birtokosok!

b) a házközösségnek annak feje;

c) nem önjogi, valamint jogi személyeknél a törvényes képviselő. Ha közös tényleges birtokosok közül csak egy ad vallomást, utóbbi az összes tényleges birtokosok meghatalmazottjának tekintendő.

A ház tényleges birtokosa (tulajdonos vagy házonélvező), illetve a törvényes képviselő, a házbérvallomási ívet meghatalmazott által is kiállíthatja, ennek eljárásáért azonban a meghatalmazó anyagilag felelős. A bélyegmentes meghatalmazás kiváratra felmutatandó.

Felhívjuk tehát a vallomáadásra kötelezettek, hogy a házbérvallomási ívet pontosan és a valóságnak megfelelő hűséggel töltsék ki és azt a városi adóhivatalnál november 2. ikával kezdve legkésőbb november hó 30-ig nyújtsák be.

A bevallás tárgya: a házak évi nyers jövedelme. Nyers jövedelemnek tekintendő együttvéve mindaz amit a bérlő a béreltárgy használatára fejében a bevallás időpontjában ellenértékül fizet, illetőleg teljesíteni tartozik.

Aki vallomását az előirt határidőben be nem adja, a kivetés során megállapított házbéradónak a) 10%-át, ha pedig a részére szabályszerűleg kézbesített és vallomás benyújtására szóló felhívás vételétől számított 8 nap alatt sem adja be vallomását, további 40%-át fizeti pótlék fejében, ha a megállapított adóalap 1000 K-t meg nem halad, b) 50%-át, illetőleg ha a részére szabályszerűleg kézbesített és a vallomás benyújtására szóló felhívás vételétől számított 8 nap alatt sem adja be vallomását, további 250%-át fizeti pótlék fejében, ha a megállapított adóalap 1000 K-t meghalad. (1909. VI. t. c. 48 §-a és 1912. LIII. t. c. 89. §-a.)

Ha a vallomáadásra kötelezett a vallomási ívet a bérösszegnek beírása előtt iratja alá bérlőjével annyiszor büntetendő 5—2000 K-ig terjedő rendbirsággal, ahány bérlőjével ezt elkövette. Hasonló rendbirság alá esik a bérlő is, ha a vallomási ív aláírását elfogadható ok nélkül megtagadja.

Bíróilag büntetendő, vagyis jövedéki büntető eljárás alá esik ki hágást követ el a tényleges birtokos vagy annak törvényes képviselője, ha a házbérjövedelemre vonatkozó vallomási ívben adóköteles jövedelmet szándékosan elhallgat, vagy abban tudva, valótlan vagy szándékos félrevezetésre irányuló nyilatkozatot tesz, mely az adó megrövidítésre alkalmas. Ha ennek a kihágásnak elkövetésében a bérlő is szándékosan résztvesz, ez a tettessel egyenlően büntetendő.

Tájékoztatásul szolgáljon végül, hogy a vallomáadásra kötelezett a bevallás kötelezettsége alól nem menti fel az a körülmény, hogy a vallomási ív részére hivatalból kézbesítve nem lett.

Kelt Aradon, 1912. november hó 5.

A városi adóhivatal.

ÉRTESÍTÉS!

Van szerencsém a nagyérdemű hölgyközönséget tisztelettel érte-íteni, hogy külföldi tanulmányutamból visszatérve, női divat és confectio műtermemben a munkálatot ismét megkezdtem.

Műtermemben a legelegánsabb kivitelű angol costumök, séta, házi öltözékek, menyasszonyi, bál, örömanya és gyászruhák, továbbá különlegességi színházi blousok, köppenyek és estélyi öltözékek pontosan, a megrendeléshez hiven és időre elkészítetnek.

Egyben értesitem a nagyérdemű hölgyközönséget arról is, hogy a legizlésebb külföldi divatlapjaim a megrendelő közönségnek rendelkezésére áll és hogy sürgős esetekben bármilyen kivitelű ruhát 3 nap alatt elkészítek.

Végül pedig arról is értesitem a nagyérdemű hölgyközönséget, hogy műtermemben a varrás és szabászatot bárki is 3 hónap alatt elsajátíthatja, amelyért járó honorárium kölcsönös megállapodás tárgyát képezi.

Kiváló tisztelettel:

4548

Erdélyi Andorné

női divat és confectio műterme

Aradon, Rákóczi-utca 4. szám.

Vendéglő és szálloda átvétel

Ugy a helybeli, mint a vidéki n. é. közönség szives tudomására adom, hogy Aradon a Fábrián-utcában, Vulcu gépyárral szemben levő jöbír-nevnek örvendő „RÓZSA BOKOR”-hoz címzett 7544

szállodát és vendéglőt

átvettem s tovább vezetem. Főtörökvésem mindenkör leend, hogy magyarosan készült ételeimmel és kitünő italaim által igen tisztelt vendégeim meglegedését kiérdemeljem. — Olcsó vendégszobák! Szives pártfogást kér:

Hangay Sándor,
vendéglős.

Új himző és előnyomda üzlet!

Értesítjük igen tisztelt ismerőseinket és a nagy hölgyközönséget, hogy **Dák Ferenc-utca 32.** alatt egy jól berendezett

himző és előnyomdai intézetet

nyitottunk, ahol is hivatkozva e téren való szakismereteinkre módunában áll legizlésebb szines, fehér és arany műhimzőket elkészíteni, ugyszintén bármilyen komplikált rajzokat leggyorsabban előállítani.

Elvállalunk teljes kelegyék-eket legrövidebb idő alatti elkészítésére. 7474

Szives pártfogást kérünk

Wirtschafter Testvérek.

Nem titok többé,

hogy minden hölgy a HAJOS-féle

Aradi Ibolya-crémet

használja. Az arcbrórt vakító fehérre varázsolja. Eltünteti mindenféle arctisztatlanságot egy csapásra. 420

Ára egy tégelynek 1 kor., Ibolya nőigypor 1 kor. 20 fill. Ibolya szappan 70 fill.

Kapható a készítőnél: HAJÓS ÁRPÁD

A legkitünőbb hatásu nyálkaoldó köhögés és rekedtség elleni szer a **Tussinál cukorka**, ára egy nagy doboznak 60 fillér és a **Tussinál thea** á 1 doboznak 50 fillér. — Kellemes ízénél fogva bárki legszivesebben veszi be.

gyógyszertárában ARAD, Andrassy-tér 22. sz.

TÁVIRAT. a Párisi gyémánt király áruháza

Háboru nem lesz, mert megnyílt **Szabadság-tér** (Urania színház épületben.)

Fertőtlenített és szagtalanított arnyékszékek!

SANITOR

Fertőtlenített és szagtalanított vizeldék!

legjobb önműködő

fertőtlenítő és légtisztító

klosettók, vizeldék részére vízőblítéssel és vízőblítés nélkül.

Egyedüli elárusító

7228

FISCHER MÓR

ÜVEG-, PORCELLÁN- ÉS LÁMPAKERESKEDÉSE
ARAD, Andrásy-tér 20. szám.

Jelen egészségügyi újdonság célja a magánlakások, de különösen középületek, vasutak, waggonok, kórházak, vendéglők, kávéházak illemhelyeinek és nyilvános illemhelyek kellemetlen szagát megszüntetni és a klosettókat olcsó és biztos módon fertőtleníteni.

UJ. MARGIT HAJFESTŐ.

Remekül fest világos valamint sötétbarnára, feketére, bármely haját, szakált, bajuszt, azonnal tartósan, lemoshatlanul minden nehézség nélkül, előkészület nem szükséges.

Az eljárás a legegyszerűbb, az eredmény a legnagyobb, nem kopik, nem piszkít, az eredetétől meg nem különböztethető csak egy üvegből áll, laikus is végezheti a hajfestést.

Ártalmatlan
nem tartalmaz ólmot
nem tartalmaz ezüstöt
nem tartalmaz rezet.

organicus vegyület

Ára 1 korona.

1505

Készíti:

gutori FÖLDES KELEMEN gyógyszerháza ARADON.
1 korona 50 fillér beküldése esetén bérmentve küldi.

ANOSMIN

Mindazok részére, akik a kellemetlen lábmelegben szenvednek, legjobban ajánlható szer. Teljesen szagtalan!

Egy doboz ára 1 korona.

Poloska szesz.

Kitűnő és megbízható szer a poloskák gyökeres kiirtására. — Egyszerű beecsetelésre még a tojások is elpusztulnak. —

Egy üveg ára 70 fillér.

Alpesi gyomorcsépp.

Kitűnő alpesi gyógyfűvekből előállított gyomorszábaélyosó szer. Fokozza az étvágyat és elősegíti az emésztést.

Egy üveg ára 1 korona 40 fillér.

Főtájás elleni pastilla.

A fejtájást azonnal megszünteti. — Egy darab 20 fillér. — Egy doboz 6 (darabban) 1 korona.

Kapható kiskereskedésben!

1844

Rozsnyai Máttyás

gyógyszerháza

Arad, Szabadság-tér.

MEZ

Kitűnő, tisztán kezelt Csemege-mézet szállít 5 kgr. mos postabödőnnel, bérmentve utánvétellel 9 koronáért, — szatmári SZABÓ ISTVÁN méhésze, Pankota.

Legolcsóbb és legjobb cipő beszerzési forrás Aradon, Boros Béni-tér 9. szám.

A n. é. közönség szives figyelmébe ajánlom saját készítményű kész

férfi-, női- és gyermek-cipő raktáramat, hol állandóan dus választékot tartok mindennemű legdivatosabb és legtartósabb cipők-ből legolcsóbb árakban. Megrendelések gyorsan és pontosan elkészíttetnek. 504!

Teljes tisztelettel

Czernóczky Imre,
uri- és női cipész.

Értesítés!

A n. é. közönség szives tudomására adom, hogy a

Forray-utcában levő mészáros- és hentes üzletemben

a mai naptól kezdve az alanti előnyárakért lehet a legjobb minőségű husokat venni és pedig:

- I-ső rendű hizott marha-hus eleje kg.-monként 1 K 44
- Leves husok: hátulja 1 K 60
- Pecsenye husok kg.-ja 1 K 76
- Sertés hus: karaj kg. 2 K —
- Sertés hus más részek-ből kg.-monként 1 K 84
- Fiatal borju hus eleje kg. 1 K 92
- Fiatal borju hus hátulja 1 kg. 2 K 40
- Szalonna és zsír kg. 1 K 76

Szives pártfogást kér

7488 **FARKAS GYÖRGY.**

Déli gyümölcs és zöldség árucsernok

november hó 1-én 7522

megnyílt

a Marosparti Áruház mellett

Asztalos Sándor-utca 5. sz.

és naponta friss házi kenyér kapható. Tisztelt vevőközönség becses pártfogását kéri tisztelettel

Dupák Jánosné.

Alkalmas

ékszertárgyakban

arany és ezüstneműekben, Arad legnagyobb óra- és ékszerraktár

Deutsch Izidor

Óra és ékszerész

Weitzer János-utca, Minorita-palota.

Zálogcédulák

arany és ezüstneműek, gyémánt és briliáns tárgyak a legmagasabb árban megvételnek vagy más tárgyra átcsereztetnek. Telefon 486. Telefon 486.

Dougan és Mayer

kárpitos és diszitók

Atzél Péter-utca 3. szám.

Elvállalunk e szakmába vágó munkákat, u. m.: angol bőr, ebédlő, szalon és háló butorokat, használt butorok átalakítását.

Lakásberendezések és diszítések a legszolidabb árakon!

Sokféle sósborszeszt

próbált már használni ön is és ha talán még se ért el hatást, úgy tegyen kísérletet a

„TURUL-SÓSBORSZESZTEL”,

mely minden néven nevezendő külső bántalmakat hátfájást, bágyadságot gyöngeséget, reumát, ischiást, fül-, fog- és fejfájást stb. Egyszeri bedörzsölés után megszüntet, az idegeket megerősíti, belsőleg a gyomorfájdalmakat, bélbántalmakat, hasmenést, nehéz légzést, szívbántalmakat, mellfájást megszünteti, ezáltal a közérzetet kellemessé teszi. Ára: kis üveg 44 fill., nagy üveg 1 kor. 20 fill. Kapható az egyedüli készítőnél:

WAJDITS GYÖRGY

Turul* gyógyszerárban, Kápolna- és Lipót-utca sarkán. Azonkívül minden gyógyszerárban, drogeriában és nagyobb fűszerüzletben. 8581

Pathefonok

és Pathe-lemezek, a legújabb felvételek, kedvező fizetési feltételek mellett kapható

Koch Dánielnél

Arad, Deák Ferenc-utca 42. sz. a Fehér Kereszt-tel szemben. 478

Kerülő község

(Aradmegye)

jegyzőségénél,

okleveles,

románul is beszélő

segédjegyző

azonnal alkalmazást nyer. Javadalma: évi 1000 kor. elegendes havi részletekben, a mintegy 300-400 koronát kitevő járlat és szorgalmához mérten egyéb mellékjövedelem, nötleneknek az irodában lakás, fűtés, világítás és a jegyzőnél havi 40 kor.-ért élelem. Az állás rendszeresítve van, melyre beválás esetén meg fog választatni. Okmányolt ajánlatok

Szöllősy Béla

jegyzőhöz küldendők. 7584

Uj! Sláger 1912. Uj!

D. R. G. M. No. 526081.

Ujévi humoros lapok

eddig még nem látott fajtában. Minden lap egy sláger, felülmúlhatatlan humoros és szenzációs. A legkisebb küldemény is jól válogatott és minden egyes lap borítékban van.

Egyedárusítás csak nekünk van. Képvisezők minden helyen kerestetnek.

10 eredeti minta 75 fillér beküldése mellett. 25 darab 1 korona. 50 darab 1 kor. 75 fillér. 100 darab 3 korona. Utánvétellel 50 fillérrel több. Bármily országbeli levélbélyegeket fizetésül elfogadunk. 7469

Habighorst & Co. Eochum I. W. Postschliessfach 149.

Porszívógépek,

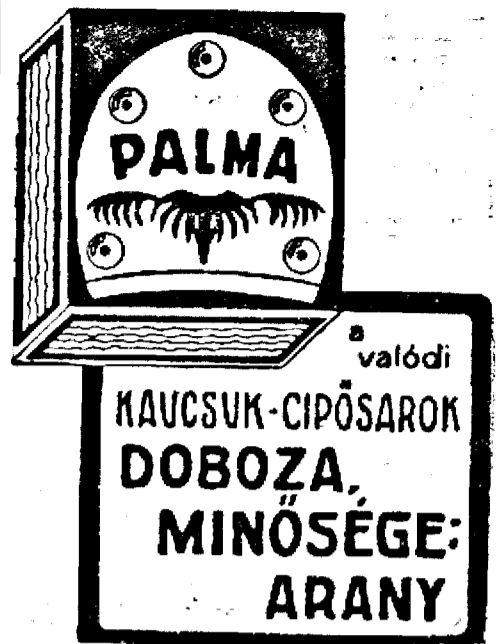
parkettisztítók, villany főzőedények és vasalók, villanyberendezések, villanycsillárok, dynamogépek, villanymotorok

olcsón kaphatók:

Kalmár Józsefnél

Aradon,

Salacz-utca 2. szám.

Egy drótszőrű kétéves foxterrier

és 1 sima 2 éves első díjakkal kitüntetve, róka és borz kotorékon, ugyszintén 8 drb. 6 hetes sima foxterrier-kutyák valódi törzskönyvelt angol vér, helyszüke miatt

olcsón eladó.

Ugyszintén legfinomabb éjjel-nappal gyönyörűen

éneklő valódi harzi kanárik (1912. évben díjazva) eladó 8 koronától feljebb. 8356

ZIMMERMANN JÁNOS-nál
Arad, Deák Ferenc-utca 17. sz.

Szalkai Arminné

hímző- és fehérnemű üzlete

Arad, Weitzer János-u. 3.

Női-, férfi- és gyermek kelenyék készítése rövid idő alatt a legfinomabb hozzávalókkal, elsőrendű kivitelben készülnek. 5283

Szines és fehér hímzések, ugyszintén fehérnemű varrások olcsó árban készülnek.

Hímzett madeira vászon zsebkendők nagy választékban 160 fillérért kaphatók.

Hímző és fehérnemű-varró leányok fizetés-sel felvétetnek.

Nyomatványok

csinos kivitelben készülnek az Aradi nyomda r. t.-nál.

